

tabanid	ทาบานิด (L.tabanus-แมลงวันตอมม้า) แมลงวันดูดเลือดวงศ์ Tabanidae ได้แก่ horse fly สกุล <i>Tabanus</i> deer fly สกุล <i>Chrysops</i> สกุล <i>Tabanus</i> มีความสำคัญทางการแพทย์เนื่องจากเป็นแมลงดูดเลือดคนและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม จึงเป็นพาหะนำโรค filariasis ซึ่งมีสาเหตุมาจากการติดเชื้อพยาธิตัวกลมชนิด <i>Loa loa</i> นอกจากนี้ยังเป็นพาหะนำโรค tularemia โรคปากเท้าเปื่อย (anthrax) ของปศุสัตว์ และโรคอื่น
tabardillo	ทาบาร์เดิลโย (Sp.) โรคไข้รากสาดใหญ่เม็กซิกัน
tabella	แทเบลลา (L.-ยาเม็ด) ยาเม็ด
tabes	เทเบส (L.-สูญเสีไป) 1. ภาวะซูบโทรมเนื่องจากเป็นโรคเรื้อรัง 2. โรคไขสันหลังเสื่อม
table	เทเบิล (L.tabula-แผ่นกว้าง) 1. โครงสร้างแบนราบที่อยู่ส่วนบนสุด เช่น โต๊ะผ่าตัด 2. กระดูกที่เป็นแผ่นแบนบาง เช่น ผิวนอกของกระดูกกะโหลกศีรษะ
tablet	แทบเลท (O.Fr.tablete-โต๊ะเล็ก ๆ) ยาเม็ด
tabula	แทบิวลา (L.-โต๊ะ) แผ่นแบนแข็งด้วยสารประกอบแคลเซียมที่ทอดข้ามโพรงของ millepore หรือปะการังหินบางชนิด
tache	ทัช แทช (Fr.-จุด) จุดสีบนผิวหนัง เช่น ปานแดง ฝ้า หรือผิวดกกระ
tachina fly	แทคินา ฟลาย แมลงสองปีกวงศ์ Tachinidae ตัวอ่อนดำรงชีพแบบปรสิตอยู่ภายในตัวอ่อนของแมลงชนิดอื่น เช่น สกุล <i>Winthemia</i>
tachy-	แทคซี- (Gr.tachys-รวดเร็ว) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า รวดเร็ว
tachyauexesis	แทคซีออกเซซิส (Gr.tachys-เร็ว + auxesis-เพิ่มขึ้น) ส่วนของร่างกายที่เจริญเร็วกว่าส่วนอื่น ๆ
tachycardia	แทคซีคาร์เดีย (Gr.tachys-เร็ว + kardia-หัวใจ) หัวใจเต้นเร็วกว่าปกติ
tachygenesis	แทคซีเจเนซิส (Gr.tachys-เร็ว + genesis-ที่วุ่น) 1. การเจริญอย่างรวดเร็ว 2. ไม่มีระยะตัวอ่อน พบในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหลายชนิด

tachypnea	แทคคิปีเนีย (Gr.tachys-เร็ว + pnoia-ลมหายใจ) หายใจเร็วผิดปกติ
tactile	แทคไทล์ (L.tactilis) เกี่ยวข้อง หรือเป็นของความรับรู้สัมผัสด้วยการสัมผัส tactile disk ปลายเส้นใยประสาทที่แผ่ออกเล็กน้อย อยู่ในชั้นผิวหนังและเยื่อหุ้มขมขน syn: Merkel's disk tactile organ โครงสร้างหุ้มปลายเส้นใยประสาทรับการสัมผัส ขนาดเล็กมาก เมื่อได้รับการกระตุ้นแม้เพียงเล็กน้อย ก็สามารถรับการกระตุ้นได้ อยู่ในชั้นหนังที่ติดกับชั้นผิวหนัง พบมากบริเวณปลายนิ้วมือนิ้วเท้า ฝ่ามือ ฝ่าเท้า ริมฝีปาก ห้วนม และลิ้น syn: tactile corpuscle, Meissner's corpuscle
tadpole	แทคโพล ตัวอ่อนของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำโดยเฉพาะพวก กบ เขียด และคางคก มีหางและมีเหงือกสำหรับการหายใจได้ในน้ำ ที่อ่อนคือ pollywog
taenia	ทีเนีย (L.-) 1. โครงสร้างเป็นแถบแบนขาว 2. พยาธิตัวืดสกุล <i>Taenia</i> อยู่ในชั้น Cestoda ส่วนหัวเรียก scolex ลำตัวแบนยาว แบ่งเป็นปล้อง ๆ เรียก proglottid แต่ละปล้องมีอวัยวะทุกชนิดเหมือนกัน ปล้องสุดท้ายเป็นปล้องแก่ที่สุด ภายในมีโครงสร้างทำหน้าที่เป็นมดลูกบรรจุไข่ที่มีตัวอ่อนระยะติดต่ออยู่เป็นจำนวนมาก วงชีวิตต้องการโฮสต์กึ่งกลางที่เป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังและสัตว์มีกระดูกสันหลังตามลำดับ เช่น ตืดหมู (<i>Taenia solium</i>) ตัวอ่อนเป็นซิสต์อยู่ในกล้ามเนื้อหมูซึ่งทำหน้าที่เป็นกึ่งกลาง เมื่อคนกินเนื้อหมูดิบ(แหนม) จะเจริญเป็นตัวเต็มวัยต่อไปในลำไส้ของคน
taenidium	ทีนึเดียม แถบเกล็ดขาว หรือผนังหลอดหายใจ(trachea) ที่หน้าตัวชั้นของสัตว์พวกแมลง
taeniola	ทีนึโอลา ชั้นเคโนโตเดิร์มที่หนาเป็นเส้นในตัวอ่อนระยะ planula ของสัตว์พวกแมงกะพรุน
tagging	แทกกิง 1. การทำให้สาคู หรือสารประกอบง่ายต่อการวัดหรือตรวจสอบ โดยใส่สาคูไอโซโทปหรือสารกัมมันต์เข้าไปมีพันธะกับสารที่ต้องการติดตามศึกษา เช่น ถ้าต้องการศึกษาอัตราการสังเคราะห์ด้วยแสงก็ให้ไอโซโทปของออกซิเจนเป็นตัวทำปฏิกิริยา 2. การติดห่วง หรือ

	เครื่องหมายไว้ที่ตัวสัตว์เพื่อการศึกษารอยพยายยัน หรือศึกษาหาขอบเขตถิ่นที่อยู่อาศัยของประชากรสัตว์แต่ละชนิด
tagma	แทกมา (Gr.-สิ่งที่ถูกจัดระเบียบ) การแบ่งลำตัวสัตว์ขาปล้องเป็นส่วน ๆ คือ ส่วนหัว ส่วนอก ส่วนท้อง หรือส่วนหัว-อก
tahr	ทาร์ <i>Hemitragus jemlaicus</i> แพะป่าชนิดหนึ่ง ไม่มีเครา อาศัยอยู่ในเอเชียใต้
taiga	ไทกา ที่นิเวศของป่าสนทางขั้วโลกตอนเหนือ โดยเฉพาะบริเวณที่แบ่งตามลักษณะภูมิศาสตร์ว่าเป็นรอยต่อระหว่างยุโรปและเอเชีย เริ่มตั้งแต่รัสเซียมาจนถึงไซบีเรีย
tail	เทล (AS.taegel) 1. สัตว์: ส่วนสุดท้ายของลำตัวสัตว์ที่ยื่นยาวออกไป เช่น ในสัตว์มีกระดูกสันหลัง คือ หาง มีกระดูกหาง กล้ามเนื้อ และโครงสร้างอื่นที่เกี่ยวข้อง ในพวกนก หาง คือกลุ่มของขนนกที่ยื่นออกไปจากกระดูกสันหลัง ในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง คือ รัยางค์ที่ยื่นออกไปทางส่วนท้ายของลำตัว 2. กายวิภาค: ส่วนปลายของอวัยวะ หรือโครงสร้าง เช่น ส่วนปลายของตับอ่อน
tail fan	เทล แฟน โครงสร้างสำหรับว่ายน้ำของสัตว์พวกกุ้ง ประกอบด้วยหาง(telson) และรัยางค์ uropod 2 คู่
tail fin	เทล ฟิน ครีบหาง เช่น ครีบหางของปลา
tailor bird	เทลเลอร์ เบิร์ด นกในกลุ่ม passerine วงศ์ Silviidae ขนาดเล็กมาก จะงอยปากเรียวบาง กินแมลง ขนไม่มีลวดลาย ทำรังโดยสานใบไม้เป็นรูปถุง พบได้ทั่วไปทั้งในเอเชียและแอฟริกา อยู่ในสกุล <i>Sutoria</i> และ <i>Orthotomus</i> เช่น นกกระเจี๊ยบธรรมดา (common tailor bird - <i>Orthotomus sutorius</i>)
takahe	ทาคาเฮ <i>Notornis mantelli</i> นกโบราณใกล้สูญพันธุ์ชนิดหนึ่ง บินไม่ได้ พบเพียงในทางเกาะของประเทศนิวซีแลนด์
takin	ทาคิน สัตว์คล้ายควางสกุล <i>Budorcas</i> ลักษณะทั่วไปคล้ายแพะ อาศัยอยู่ในที่ราบสูงของเอเชียกลาง
talon	เทลอน (ME.-สั้นเท้า) กรงเล็บ โดยเฉพาะกรงเล็บของนกล่าเหยื่อ เช่น พวกเหยี่ยว
talonid	เทลอนิด (ME.talon-สั้นเท้า) ส่วนหลังของยอดฟันบด(ฟันกราม)ซี่ล่าง ประกอบด้วย 2 ปุ่ม คือ hypoconid และ entoconid

talus	เทลัส (L.-ข้อเท้า) กระดูกข้อเท้า เป็นกระดูกที่ต่อกับกระดูกขาที่อ่อน ปลาย(tibia & fibula) syn: astragalus
tamandua	ทามันดูอา <i>Tamandua tetradactyla</i> ตัวกินมดชนิดหนึ่ง อาศัยอยู่ บนต้นไม้ในป่าของทวีปอเมริกากลางและอเมริกาใต้
tamarau	ทามาราลู ทามาราว <i>Bubalus mindorensis</i> ควายชนิดหนึ่งของ ฟิลิปปินส์ ขนาดเล็กกว่าควายธรรมดา ขนและหนังสีดำ ชื่ออื่นคือ timarau
tamarin	ทามาริน ลิงขนาดเล็กในอเมริกาใต้ สกุล <i>Mystax</i> ขนขาว เป็นลิงที่ มีลักษณะใกล้เคียงกับลิง marmoset.
tambour	ทัมเบอร์ (Fr.-กลอง) เครื่องสำรับ เครื่องกลม มีหน้าตัดขวาง แบนราบสองข้างคล้ายกลอง ใช้ในวิชาสรีรวิทยาเพื่อบันทึกแรงดันเลือด ชีพจร การหายใจ การเคลื่อนไหวของระบบทางเดินอาหาร และการ เคลื่อนไหวเพียงเล็กน้อยของอวัยวะภายใน
tanager	แทเนเจอร์ นกสีสวยในกลุ่ม passerine ของวงศ์ Traupidae เช่น นกแทเนเจอร์สีแดง(<i>Piranga olivacea</i>) ไม่พบในไทย
tannic acid	แทนนิก แลซิด (Fr.tannin) 1. กรดซึ่งพบได้ในเปลือกไม้ ต้นไม้ หรือผลิตภัณฑ์ของพืช โดยเฉพาะจากปมของพืชพวกโอ๊ก และยังพบได้มาก ในกาแฟ และชา มีรสขมฝาด ใช้เป็นยาสมานแผล 2. สารประกอบที่ มีแทนนินเป็นส่วนประกอบหลัก เป็นอนุพันธ์ของฟีนอล ถือเป็นสารประกอบ พลีแซกคาไรด์พวกหนึ่ง
tapaculo	แทปาคิวโล นกขนาดเล็กสกุล <i>Pteroptochos</i> อาศัยอยู่ในป่าของ อเมริกากลางและใต้ ชื่ออื่นคือ turco
tapetum	แทเพทัม (L.-พรม) 1. สัตว: (1) เยื่อบางที่อยู่ด้านหลังจอตาของ ตาประกอบสัตว์ขาปล้อง (2) ชั้นหนึ่งของเยื่อหุ้มตาที่สะท้อนแสงได้ พบ ในตาของสัตว์พวกปลาฉลาม สัตว์กับ สัตว์กินเนื้อและพวกลิงชั้นต่ำ (3) ชั้นของเส้นใยประสาทที่ประกอบเป็นผนังด้านบนและด้านข้างของโพรง สมอง 2. พืช: ชั้นในที่มีสารอาหารของ (1) อับสเปอร์ของเฟิร์น (2) กูดะลองเรณูของพืชดอก
tapeworm	แทปเวิร์ม (AS.taeppe-แบบแบนแคบๆ + wylm-ตัวหนอน) พยาธิ ตัวดีด อยู่ในชั้น Cestoda ท้องหนอนตัวแบนในไฟลัม Platyhelmin- thes ลักษณะสำคัญส่วนหัวกลมเรียก scolex มีปากดูด(sucker)

และขอ (hook) สำหรับเกาะติดกับโฮสต์เพื่อดูดอาหารที่ย่อยแล้ว บางชนิดส่วนหัวแบนยาว เรียก bothrium มีร่องสำหรับยึดติดกับโฮสต์ ลำตัวแบนยาวแบ่งออกเป็นปล้อง จำนวนมากน้อยขึ้นอยู่กับชนิด แต่ละปล้องมีอวัยวะครบ ปล้องสุดท้ายเป็นปล้องแก่เรียก ripe proglottid ซึ่งภายในมีไข่ที่มีตัวอ่อนเรียก hexacanth embryo อยู่ภายในเป็นระยะติดต่อกัน วงชีวิตต้องการโฮสต์กึ่งกลาง เช่น ตืดวัว *Taenia saginata* ตัวเจริญเต็มวัยอยู่ในลำไส้คน ตัวอ่อนระยะติดต่อกันอยู่ในกล้ามเนื้อ วัวควาย ซึ่งทำหน้าที่เป็นโฮสต์กึ่งกลาง

- tapir เทเพอร์ (Amerind. tapira-สมเส็จ) สัตว์กีบพวกสมเส็จ รูปร่างทั่วไปคล้ายหมู แต่ขนาดใหญ่เท่าควาย หางสั้นกุด จมูกยาวคล้ายวงช้างสั้นๆ อยู่ในวงศ์ Tapiridae อาศัยอยู่ในเขตร้อนชื้นของเอเชียใต้ อเมริกากลางและใต้ เช่น สมเส็จบราซิล (*Tapirus terrestris*)
- tarantula แทรันทิวลา 1. แมงมุมมีพิษ ขนาดใหญ่ ลำตัวปกคลุมด้วยขนยาวสีดำ อยู่ในวงศ์ Theraphosidae เช่น สกุล *Dugesiella* และ *Eury-pelma* ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของสหรัฐ 2. แมงมุมสุนัขป่าของยุโรป (*Lycosa tarantula*)
- tardigrade ทาร์ดิเกรด สัตว์คล้ายสัตว์ขาปล้องที่มีขนาดเล็กมาก มักยาวไม่เกิน 0.5 มิลลิเมตร จัดอยู่ในไฟลัม Tardigrada ชื่อสามัญคือ หมึกน้ำ (water bear) ส่วนใหญ่อยู่อาศัยอยู่ในหยดน้ำที่อยู่ระหว่างพืชพวกมอสหรือในพวกไลเคนส์ซึ่งเดิมอาจเป็นที่อยู่อาศัยของพวกโรติเฟอร์มาก่อน มีน้อยชนิด ที่พบบ่อยคือ สกุล *Echiniscus* และ *Macrobiotus*
- tarpon ทาร์พอน *Tarpon atlantica* ปลาทะเลขนาดใหญ่ชนิดหนึ่ง อยู่ในวงศ์ Megalopidae ของ Section Elopoidea พบได้ทั่วไปใกล้ชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก นิยมตกเพื่อการกีฬา
- tarsal ทาร์ซัล (Gr. tarsalis) 1. เกี่ยวข้องกับเท้า กระดูกเท้า หรือแผ่นแกนหนังตา 2. เกี่ยวข้องกับข้อเท้า
- tarsal bone กระดูกข้อเท้าของคนมี 7 ชิ้น
- tarsal cartilage เนื้อเยื่อเกี่ยวพันแน่นทึบของแผ่นแกนหนังตา ไม่ใช่กระดูกอ่อน syn: palpebral cartilage
- tarsal gland ต่อมมันที่อยู่ในแผ่นแกนหนังตา มีช่องเปิดที่ขอบหนังตา syn: Meibomian gland

- tarsal plate แผ่นแกนหนังตา เป็นเนื้อเยื่อเกี่ยวพันแน่นทึบที่ทำหน้าที่เป็นโครงสร้างค้ำจุนหนังตา
- tarsier ทาร์ซีเออร์ *Tarsius spectrum* สัตว์พวกลิง มีถิ่นที่อยู่อาศัยในฟิลิปปินส์ และบริเวณใกล้เคียง ขนาดเล็ก หากินกลางคืน ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่บนต้นไม้ ภาษาพื้นเมืองไทยเรียก ลิงลม หรือ นางอาช
- larso- ทาร์โซ- (Gr.tarsos-ฝ่าหน้าแบนกว้าง) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า ฝ่าเท้า หรือเปลือกตา
- tarsometatarsus ทาร์โซเมตาทาร์ซัส กระดูกเท้าของนก ประกอบด้วยนิ้วหัวแม่เท้าซึ่งเกิดจากการรวมเป็นเนื้อเดียวกันของกระดูกข้อเท้าและกระดูกเท้าก่อนปลาย
- tarsus ทาร์ซัส (Gr.tarsos-ฝ่าแบนราบ) 1. ฝ่าเท้าของสัตว์มีกระดูกสันหลัง ประกอบด้วย กระดูกข้อเท้า 7 ชิ้น คือ calcaneus, talus, cuboid, navicular, และ cuneiform 3 ชิ้น 2. ส่วนปลายขาของสัตว์ขาปล้อง 3. แผ่นโค้งของเนื้อเยื่อเกี่ยวพันชนิด white fibrous ทำหน้าที่ค้ำจุนโครงสร้างของหนังตา
- tartar ทาร์ทาร์ (Gr.tartaron-ภาคตะกอน) คราบหินปูนที่เกาะอยู่ตามไรฟัน
- tartaride ทาร์ทาร์ได์ สัตว์พวกแมงมุมในอันดับ Schizomida ลักษณะทั่วไปคล้ายคลึงกับพวกแมงป่องสี่ (whip scorpion ในอันดับ Uropygi)
- Tasmanian ทัสเมเนียน เกี่ยวข้องกับเกาะทัสเมเนีย ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของทวีปออสเตรเลีย
- Tasmanian devil *Sarcophilus harrisii* สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในกลุ่มที่มีถุงหน้าท้อง เป็นสัตว์ประจำถิ่นของเกาะทัสเมเนียนขนาดเล็ก กินเนื้อสัตว์เป็นอาหาร นิสัยดุร้ายเมื่อเปรียบเทียบกับสัตว์ที่มีถุงหน้าท้องชนิดอื่น
- Tasmanian wolf ดู thylacine
- taste เทสต์ (O.Fr.taster-ลิ้มรส รุ้สึก) 1. ลิ้มรส การรับรู้กลิ่นและรสของสารด้วยปาก(ลิ้น) 2. การรับรู้ทางเคมีด้วยอวัยวะรับความรู้สึกที่อยู่ผิวบนของลิ้นที่เรียกว่า taste bud เมื่อได้รับการกระตุ้นที่เหมาะสมจะสามารถแยกแยะรส หวาน ทม ฝาด เปรี๊ยวและเค็มได้
- taste bud เทสต์ บัด ปุ่มรับรส เป็นอวัยวะรับการกระตุ้นสำหรับรับรส อยู่ที่ลิ้น

	ที่เพดานอ่อน แผ่นเปิดช่องจมูกหรือลิ้นไก่ และที่ส่วนต้นของคอหอย
tatouay	แททอูเอย์ <i>Cabassous unicinctus</i> อาร์มาดีลโลที่มีแถบสีกว้าง พาดขวางลำตัวเป็นระยะๆ อาศัยอยู่ในอเมริกาใต้
tattler	แททเทลอร์ <i>Heteroscelus incanum</i> นกชนิดหนึ่งในกลุ่มนกเด้าดิน ไม่พบในไทย
tatuasa	แททอัวซ่า <i>Priodontes gigas</i> อาร์มาดีลโลขนาดใหญ่ชนิดหนึ่งของ บราซิล
tautog	ทิวทอก ทาอูทอก <i>Tautoga onitis</i> ปลา blackfish ชนิดหนึ่ง อยู่ทางฝั่งตะวันออกของสหรัฐ นิยมนำมาบริโภค
taxis	แททซิส (Gr.-การจัดระเบียบ) 1. ชีวะ: การเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิตที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า อาจเคลื่อนเข้าหาหรือเคลื่อนหนีก็ได้ 2. แพทย: การกลับคืนเข้าที่ซึ่งเป็นตำแหน่งปกติของอวัยวะ เช่น การดันลำไส้ที่เลื่อนเข้าไปอยู่ถู้อกตะให้กลับคืนเข้าไปอยู่ในช่องท้อง
taxon	แททซอน (Gr.-การจัดระเบียบ) การจัดหมวดหมู่ของสิ่งมีชีวิต โดยมีขั้นตอนจากกลุ่มใหญ่ที่สุด คือ อาณาจักร ย่อยลงมาจนถึงหน่วยย่อยสุด คือ clone เขียนเรียงตามลำดับดังนี้ kingdom- subkingdom- phylum หรือ division- subphylum- class- subclass- order- suborder- family- subfamily- tribe- subtribe - genus- subgenus หรือ section (การจัดหมวดหมู่แบบเก่า คำว่า section อยู่เหนืออันดับ)- species- subspecies- variety- subvariety- form- clone
taxonomy	แททซอนโอมิ แททโซโนมิ (Gr.taxis,taxon-การจัดระเบียบ + nomos-กฎ) อนุกรมวิธาน เป็นวิชาว่าด้วยการจำแนกสิ่งมีชีวิตให้อยู่ในหมวดหมู่ที่ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์สากล รวมถึงการตั้งชื่อ ตรวจสอบความถูกต้องของชื่อวิทยาศาสตร์แบบทวินาม(binomial)
teacher bird	ทัชเชอร์ เบิร์ด ดู ovenbird
teal	ทิล นกสกุล <i>Anas</i> อยู่ในวงศ์ Anatinae ของวงศ์ Anatidae ขนาดเล็กกว่าเป็ดทั่วไป
tear	แทร์ ฉีกให้ขาด เป็นการแยกโดยใช้กำลัง
tears	เทียร์ส (As.tear) 1. น้ำตา สารคัดหลั่งจากต่อมน้ำตาที่มีเกลือแกงเป็นส่วนประกอบ ทำหน้าที่หล่อลื่นลูกตาและหนังตา 2. ก้อนสาร

	เรซินหรือคล้ายสารเรซินที่มีลักษณะคล้ายหยดน้ำตา
tease	ทีส (As.taeson-ดิง ถอน) ฉีกแยกออกเป็นชั้นเล็กๆ เช่น การใช้เข็มฉีกลำเนื้อออกเป็นเส้นเล็กๆ ๆ เพื่อการตรวจสอบด้วยกล้องจุลทรรศน์
teat	ทีท (ME.tete จาก AS.tit-ห้วนม) 1. ห้วนมของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม syn: papilla mammilla 2. ปุ่มคล้ายห้วนม
technique	เทคนิค (Gr.tekhnikos) 1. ระเบียบวิธีปฏิบัติทางวิทยาศาสตร์ 2. ความชำนาญ หรือทักษะในการปฏิบัติการตามรายละเอียดที่มีอยู่ในระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์
tectin	เทคทิน สารที่เป็นโครงสร้างของโปรโตชีวพวก radiolarian ลักษณะคล้ายสารพวกโคทิน
tectonic	เทคโทนิค (Gr.tekton-ผู้สร้าง) เกี่ยวข้องกับศัลยกรรมเพื่อซ่อมแซมเสริมสร้างส่วนที่ขาดหายไปของอวัยวะ หรือโครงสร้างที่บกพร่องให้คืนสภาพปกติ
tectorial	เทคทอเรียล (L.tectum-หลังคา) เกี่ยวข้องกับหลังคา หรือส่วนทำหน้าที่ปกคลุมโครงสร้าง sny: tegmental tectorial membrane เยื่อบางลักษณะคล้ายวัน ทำหน้าที่คลุมเซลล์ขนของโครงสร้างที่เรียกว่า organ of Corti ของหูส่วนใน
tectrix(pl.tectrices)	เทคทริกซ์ ทนสันหนาที่บริเวณปีก หรือบริเวณหางของนก
tectum	เทคทัม (L.-หลังคา) 1. โครงสร้างที่ทำหน้าที่เป็นหลังคา หรือมีลักษณะคล้ายหลังคา 2. ด้านบนของสมองส่วนกลาง ประกอบด้วยส่วนที่เรียกว่า superior และ inferior colliculi(corpora quadrigemina)
tegmen	เทกเมน (pl.tegmina) 1. เปลือก หรือโครงสร้างปกคลุม 2. โครงสร้างลักษณะคล้ายหนังสัตว์ ทำหน้าที่คลุมส่วน calyx ของสัตว์พวกปลับปลิงทะเล(crinoid) 3. ส่วนที่หนาและแข็งทางด้านหน้าของปีกแมลงพวกติ๊กแตน(orthopteran)
tegmentum	เทกเมนทัม (L.-สิ่งปกคลุม) 1. โครงสร้างทำหน้าที่เป็นหลังคา หรือสิ่งปกคลุม 2. สัตว: (1) ชั้นผิวของแผ่นเปลือกสัตว์พวกหอยในกลุ่มพวกลิ้นทะเล(chiton) (2) ส่วนบนของสมองส่วนกลางสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เรียกว่า cerebral peduncle เป็นแหล่งรวมโคนเส้นใยประสาทของเส้นประสาท oculomotor

- tegula เทกิวลา แผ่นแข็งลักษณะคล้ายเกล็ดเล็กๆ ทำหน้าคลุมบริเวณฐานของปีกคู่หน้าของแมลงบางชนิด
- tegument เทกิวเมนต์ ดู integument
- tela เทลา (L.tela-ใยแมงมุม) โครงสร้าง หรือเนื้อเยื่อลักษณะคล้ายใยแมงมุม
tela choroidea ส่วนของ pia matter ที่คลุมหลังคาโพรงสมองห้องที่ 3 และห้องที่ 4
- tele- เทเล- (Gr.) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า ระยะยาว หรืออยู่ไกลออกไป
- teleceptor เทเลเซปเตอร์ (Gr.tele-ไกลออกไป + L.cepter-ผู้รับ) อวัยวะรับความรู้สึกที่อยู่ไกลจากศูนย์รับความรู้สึก เช่น ลูกตา หู จมูก
syn: telocceptor
- telegony เทเลโกนี (Gr.tele-ไกล + gone-ลูกหลาน) ทฤษฎีการสืบพันธุ์ที่ผิดจากความเป็นจริง โดยเชื่อว่า เพศเมียที่เคยผสมพันธุ์กับเพศผู้แล้วครั้งหนึ่ง จะให้กำเนิดลูกได้หลายครั้งเนื่องจากการผสมพันธุ์ครั้งแรก ถึงแม้ว่าเพศเมียจะไปผสมพันธุ์กับเพศผู้ตัวอื่น
- telencephalon เทเลนเซฟาลอน (Gr.telos-ปลายสุด + enkephalos-สมอง) ส่วนแรกสุด(หน้าสุด) ของสมองขณะเป็นตัวอ่อน ส่วนนี้จะเจริญต่อไปเป็น cerebral hemisphere, corpora striata และ rhinencephalon
- teleo- เทเลโอ- (Gr.) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่าสมบูรณ์
- teleopsia เทเลออปเซีย (Gr.telos-ปลายสุด + ops-ตา) ความผิดปกติของการมองเห็น วัตถุที่อยู่ไกลออกไปจะมองเห็นว่ามีขนาดไกลมากกว่าปกติ หรือวัตถุที่อยู่ใกล้ก็จะมองเห็นว่าอยู่ไกลออกไป
- teleoptile เทเลออปไทล์ ขนนกที่เจริญเต็มที่แล้ว comp: neoptile
- teleost เทเลออสท์ ปลากระดูกแข็งในอันดับ Teleostei ของอนุชั้น Osteichthyes มีจำนวนชนิดมากที่สุดคือประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ของปลากระดูกแข็งทั้งหมดที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาศัยอยู่ได้ทั้งในน้ำจืดและน้ำเค็ม อาจมีหรือไม่มีเกล็ด ถ้ามีเกล็ดจะเป็นแบบ cycloid
- telocentric chromosome เทโลเซนทริก โครโมโซม โครโมโซมที่มีเซนโทรเมียร์อยู่ที่ส่วนปลายด้านใดด้านหนึ่ง

telolecithal	เทลโอเลอิกัล (Gr.telos-ปลายสุด + lekithos-ไข่แดง) ไข่ที่มีไข่แดงมากและรวมกันอยู่ด้านล่างของเซลล์ เช่น ไข่ของสัตว์เลื้อยคลานและนก
telophase	เทลโอเฟส (Gr.telos-ปลายสุด + phasis-ระยะ) ระยะสุดท้ายของการแบ่งเซลล์ เป็นระยะที่โครโมโซมซึ่งแยกออกเป็น 2 กลุ่มแล้วเริ่มรวมกันเป็นนิวเคลียสใหม่ พบในการแบ่งเซลล์แบบไมโทซิส และไมโอซิสขั้นที่สอง (2nd meiotic division)
telotaxis	เทลโอแทกซิส ลักษณะการเคลื่อนที่ของสัตว์แบบหนึ่ง ซึ่งตอบสนองต่อสิ่งเร้าเพียงสิ่งเดียว ถึงแม้จะถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าหลายสิ่งก็ตาม
telotroch	เทลโอทรอค 1. ซีเลียที่ล้อมรอบบริเวณทวารหนักของตัวอ่อน syn: trochophore 2. ตัวอ่อนของโปรโตซัวพวกซิลิเอทที่มีก้านยึดอยู่กับที่ เป็นระยะว่ายน้ำหากินอิสระ
telson	เทลสัน 1. ปล้องสุดท้ายของส่วนท้องสัตว์พวกกุ้ง 2. ในสัตว์พวกแมงมุมคือ (1) หนามแหลมที่ส่วนท้ายของแมงดาทะเล (2) เตือขของพวกแมงป่องที่ใช้สำหรับต่อเย็บหรือศัตรู 3. ปล้องสุดท้ายของส่วนท้องตัวอ่อนของแมลง หรือของแมลงโบราณบางชนิด
telson tail	เทลสันเทล แมลงโบราณในอันดับ Protura หัวรูปกรวย ตามองไม่เห็น อาศัยอยู่ในที่ชื้นที่มีซากสารอินทรีย์
template	เทมเพลท แม่พิมพ์ (เส้น DNA) เพื่อการจำลองตัวเอง หรือเพื่อการสร้าง RNA
temple	เทมเพิล (O.Fr. จาก L.tempora พหูพจน์ของ tempus-ขมับ) ขมับ
temporal	เทมพอรัล (L.temporalis-เกี่ยวข้องกับเวลา เกี่ยวข้องกับขมับ) 1. เกี่ยวข้อง หรือมีข้อจำกัดด้วยเวลา 2. เกี่ยวข้องกับขมับ temporal bone กระดูกบริเวณขมับ มี 3 ส่วนคือ squamous, mastoid และ petrous ซึ่งเป็นส่วนที่หุ้มอวัยวะรับฟังเสียง syn: os temporale
temporalis	เทมพอรัลลิส (L.) กล้ามเนื้อขมับ ทำหน้าที่ขยักขากรรไกรล่าง
temulentous	เทมอูเลนทัส (L.temulentia-ตั้งสารพิษ) การเคลื่อนที่แบบกระตุก การทรงตัวไม่ดี เช่น การเคลื่อนที่ของผีเสื้อเม่าสุรา หรือผู้ได้รับผลเนื่องมาจากสารพิษหรือสารเสพติด
tenaculum	เทนเอคิวลัม (L.-ผู้ยึดเกาะ) 1. สัตว: โครงสร้างยึดเกาะ เช่น

- (1) โครงสร้างชุดติดมีลักษณะเป็นต่อมของสัตว์พวกดอกไม้ทะเล (2) โครงสร้างใช้สำหรับหนีบในแมลงพวก springtail (อันดับ Collembola) (3) เอ็นยึดลูกตาของปลา 2. พฤษะ: (1) ส่วนที่ใช้ยึดติดกับก้อนหินของสาหร่ายบางชนิด (2) โครงสร้างล้อมรอบ ostiol ของถุง ascus ของราบางชนิด
- tendon เทนดอน (L.tendo-เอ็น) เอ็น เป็นเนื้อเยื่อเกี่ยวพันที่มีเส้นใยเหนียวเป็นส่วนประกอบหลัก ทำหน้าที่ยึดเกาะระหว่างกล้ามเนื้อและกระดูก หรืออวัยวะอื่น syn: sinew
- tension เทนชัน (L.tensio-ยึด เขี่ยยึด) 1. ความตึง 2. ความเครียด 3. แรงดันขยายของแก๊สหรือไอ
- tensor เทนเซอร์ (L.tensor-เขี่ยยึด) กล้ามเนื้อทำหน้าที่ตึงตึง หรือกางโครงสร้างหรืออวัยวะ
- tent. เทนท์ (O.Fr.tente จาก L.tenta-เขี่ยยึดออกไป) 1. คลุมโดยเว้นให้มีส่วนเปิดโล่งแบบกางเต็นท์ 2. ปลอกหุ้มตัวเป็นเส้นใยที่สร้างขึ้นโดยตัวอ่อนของแมลง เช่น ปลอกหุ้มตัวหนอนผีเสื้อบางชนิด
- tentacle เทนเทเคิล 1. สัตว์: หนวดจับ โครงสร้างยาวยึดหยุ่นไม่แบ่งเป็นข้อหรือปล้อง มักอยู่บริเวณปากหรือส่วนหน้าสุดของตัวสัตว์ ทำหน้าที่หลักคือจับ เพื่อยึดเกาะและจับอาหาร ป้องกันตัว อาจใช้เพื่อการสัมผัสได้ด้วย 2. พฤษะ: ต่อมมีสารเหนียว เช่น หนวดของพืชพวกหยาดน้ำค้าง
- tentacular bulb เทนเทคิวลาร์ บัลบ์ ส่วนที่ขยายพองออกบริเวณโคนหนวดจับของสัตว์พวกแมงกะพรุน ทำหน้าที่สร้าง nematocyst และการย่อยสลาย อาจมี ocellus หรือโครงสร้างรับความรู้สึกอื่นอยู่ด้วย จึงเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ocellar bulb
- tentaculocyst เทนเทคิวโลซิสต์ หนวดจับเส้นเล็ก ๆ ของสัตว์พวกแมงกะพรุนบางชนิด ทำหน้าที่เป็นอวัยวะรับความรู้สึก
- tentaculum เทนเทคิวลัม โครงสร้างเป็นเส้นเล็ก ๆ คล้ายหนวดจับ อยู่ระหว่างเยื่อหุ้มเซลล์ที่มีลักษณะคล้ายขนนก พบในโปรโตซัว (อันดับ Testudinaria) ที่มีเกราะ (lorica) หุ้มเซลล์
- tent caterpillar เทนท์ แคทเทอร์พิลลาร์ ตัวอ่อนผีเสื้อกลางคืนที่สร้างเส้นใยพันรอบตัว เช่น *Malacosoma americanum*
- tentillum เทนทิลลัม แขนงของหนวดจับ

tentorium	เทนท์อริอุม (L.-เต็นท์) 1. สัตว: โครงสร้างค้ำจุนภายในส่วนหัวของแมลง 2. กายวิภาค: ส่วนพับของเยื่อหุ้มสมองชั้นนอก(dura mater) ซึ่งคั่นอยู่ระหว่าง cerebral hemisphere และ cerebellum syn: tentorium cerebelli
tentum	เทนท์ม (L.tenta จาก tendere-ยืด เหยียด) ลิงค์ องคชาต
tenuity	เทนท์อูอิที (L.tenuitas จาก tenuis-บาง) สภาวะการทำให้บางลง หรือเล็กกลง
tepis	เทปอัส (L.tepidus-อุ่น) อุ่น อุณหภูมิประมาณ 30 องศาเซลเซียส
terato-	เทอราโท- (Gr.teratos-สัตว์ประหลาด) คำที่ใช้พร้อมกับคำอื่น เพื่อแสดงความหมายว่า ตัวอ่อน(ทารก)มีการเจริญผิดปกติอย่างมาก
teratology	เทอราโทโลยี(Gr.teratos-สัตว์ประหลาด + logos-ศึกษา) วิทยาการเกี่ยวกับ ลูกวิรูป เป็นการศึกษาสาเหตุที่ทำให้ทารกมีรูปร่างผิดปกติ
tercel	เทอร์เชิล เพศผู้ของเหยี่ยวบางชนิดโดยเฉพาะเหยี่ยว peregrine falcon ชื่ออื่นคือ tercelet
tere	เทเร (L.) ฤดู
terebinth	เทเรบินท์ (L.terebinthos-น้ำมันสน) มีส่วนประกอบของน้ำมันสน
terebra	เทเรบรา อวัยวะวางไข่ของแมลง ลักษณะยาวหักแบบฟันเลื่อย ใช้เจาะหรือแทงเพื่อการวางไข่ หรือเพื่อต่อยศัตรู พบในแมลงปีกบาง (hymenopteran) บางชนิด
terebrant	เทเรแบรินท์ (L.terebrans-เจาะรู) เจาะรู หรือแทง หมายถึง ความเจ็บปวด
Teredo	เทเรโด เพรียงเจาะเรือสกุล <i>Teredo</i> ดู shipworm
teres	เทเรส (L.-กลม) 1. กลมยาวเรียบ 2. กล้ามเนื้อกลมยาว teres major กล้ามเนื้อกลมยาว ทำหน้าที่ดึงแขนลงล่างและดันไปข้างหลัง teres minor กล้ามเนื้อกลมยาวที่แทรกอยู่ในกล้ามเนื้อต้นแขน ทำหน้าที่หมุนต้นแขนและดันให้กางห่างออกไปจากลำตัว
terebra shell	เทเรบรา เชลล์ หอยฝาเดี่ยวทะเลวงศ์ Terebridae เปลือกเป็นหลอดพอมยาว ด้านข้างของวงไม่โป่งออก มีจำนวนวงมาก เช่น หอยเจดีย์ สกุล <i>Terebra</i> ดู auger shell
tergite	เทอร์ไกท์ แผ่นแข็งของ tergum

tergum	เทอร์กัม (L.-หลัง) 1. เปลือกคลุมด้านบนของลำตัว(ส่วนท้อง)สัตว์ขาปล้อง เช่น สัตว์พวกกิ้ง 2. แผ่นแข็ง 2 แผ่นที่ประกอบเป็นเปลือกด้านหน้าและข้างตัวของเพรียงเกาะหิน และเพรียงคอห่าน
terminal	เทอร์มินัล (L.terminalis) 1. เกี่ยวข้องกับส่วนปลาย หรืออยู่ที่ส่วนปลาย 2. พฤษฯ: อยู่ที่ยอด หรือเจริญจากยอดของกิ่งหรือลำต้น เช่น ตา หรือดอก 3. สัตวฯ: (1) อยู่ในลำดับสุดท้าย (2) อยู่ที่ปลายสุดของโครงสร้างหรือลำตัว
termination	เทอร์มิเนชัน (L.terminatio-การจำกัด) 1. ส่วนปลายสุดของโครงสร้าง 2. การสิ้นสุดเช่น การสิ้นสุดของกระบวนการสร้างโปรตีน
terminology	เทอร์มิโนโลยี (L.terminus-ครบกำหนด ขอบเขต + Gr.logos-คำ) คำศัพท์วิทยาศาสตร์ หรือศัพท์เทคนิคที่ใช้เฉพาะในแต่ละสาขาวิชาหรืออาชีพ เช่นศัพท์เทคนิคทางศิลป์ เชิงพาณิชย์ syn: nomenclature
terminarium	เทอร์มิเนเรียม จอมปลวก หรือรังปลวก
termite	เทอร์ไมท์ ปลวก แมลงในอันดับ Isoptera ลักษณะคล้ายมด สีขาวขุ่น จึงเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า white ant กินเนื้อไม้เป็นอาหาร ภายในลำไส้ปลวกมีโปรโตซัวพวกแฟลเจลเลตสกุล <i>Trichonymph</i> อาศัยแบบพึ่งพามีเอนไซม์ช่วยย่อยเซลลูโลสให้เป็นโมโนแซ็กคาไรด์ ปลวกจึงได้รับอาหารที่ถูกย่อยแล้วด้วย
tern	เทิร์น นกในกลุ่มนกนางนวลวงศ์ Laridae มีหลายสกุลและหลายชนิด เช่น นกนางนวลแกลบเคราขาว(whiskered tern - <i>Chlidonias hybridus</i>) นกนางนวลแกลบปากหนา(gull-billed tern - <i>Gelochelidon nilotica</i>) นกนางนวลแกลบเล็ก(little tern- <i>Sterna albifrons</i>)
ternary	เทอร์นารี (L.ternarius-สามเท่า) 1. สามเท่า สามชั้น หรือที่สาม 2. ประกอบด้วย 3 ส่วน ternary acid กรดอินทรีย์ที่มีธาตุไฮโดรเจนและธาตุอื่นอีก 2 ธาตุเป็นส่วนประกอบ
terpine	เทอร์พีน สารประกอบไฮโดรคาร์บอนมีสูตรทั่วไปคือ $C_{10}H_{16}$
terpinhydrate	เทอร์พีนไฮเดรต ผลึก หรือผงสีขาว รสคล้ายน้ำมันสน มีสูตรทั่วไปคือ $C_{10}H_{20}O_2 \cdot H_2O$ ใช้เป็นยาขับเสมหะ

terra	<p>เทอร์รา (L.) ดิน หรือผิวโลก</p> <p>terra alba ดินขาว หรือ kaolin มี barium sulfate เป็นส่วนประกอบหลัก</p> <p><i>Terra japonica</i> สีเสียด (gambier) ใช้ทำสีย้อม และทำเป็นยาสมานแผล</p>
terramycin	<p>เทอร์ราไมซิน ชื่อจดทะเบียนยาของสารประกอบออกซิทที่เป็นอนุพันธ์ของ tetracycline เป็นสารปฏิชีวนะสังเคราะห์จากเชื้อรา <i>Streptomyces rimosus</i> ใช้เป็นยาปฏิชีวนะรักษาโรคได้หลายชนิด เนื่องจากมีคุณสมบัติต้านแบคทีเรียพวกแกรมลบและแกรมบวก พวกริคเกตเซีย และไวรัสบางชนิดได้</p>
terrain	<p>เทอร์เรน ภูมิประเทศเป็นที่ราบตามธรรมชาติ แต่ไม่ได้ราบเรียบ ประกอบด้วยเนินเตี้ย ๆ เป็นหย่อม ๆ</p>
terrapin	<p>เทอราปิน ตะพาน้ำ จัดอยู่ในพวกเต้าน้ำจืดวงศ์ Trionychidae กระจดองอ่อนนิ่ม ขอบกระจดองแผ่กว้าง ตีนลักษณะคล้ายใบพายจึงว่ายน้ำได้ดี นิยมนำเนื้อรวมทั้งกระจดองด้วยมาปรุงอาหารบริโภค โดยเฉพาะในกลุ่มชนชาติเอเชีย มีหลายสกุลและชนิด เช่น <i>Trionyx cartilagineus</i>, <i>Chitra chitra</i>, ตะพาน้ำลายเหลี่ยมขนมเปียกปูน (<i>Malaclemys terrapin</i>) ตะพาน้ำสเปน (<i>Clemmys leprosa</i>) และตะพาน้ำหลังลาย (<i>Chrysemys picta</i>)</p>
terrestrial	<p>เทอร์เรสเทรียล 1. ปรับตัวเพื่อการอยู่อาศัยบนพื้นดิน หรือบนบก</p> <p>2. พฤษ: เจริญ หรือขึ้นอยู่บนพื้นดิน</p>
territory	<p>เทอร์ริทอรี นิเวศ: อาณาเขตครอบครอง คืออาณาบริเวณที่สัตว์แต่ละตัว แต่ละคู่ แต่ละครอบครัว แต่ละฝูง ใช้เป็นที่อยู่อาศัย (รวมถึงการผสมพันธุ์และแหล่งอาหารด้วย) และป้องกันกรเข้ามาใช้ประโยชน์ของกลุ่มอื่น</p>
tertian	<p>เทอร์เทียน เทอร์เซียน (L. tertianus-ที่สาม) เกิดขึ้นทุกวันที่สาม</p> <p>tertian fever การจับไข้ทุก 2 วัน กล่าวคือ จับไข้หนึ่งวันเว้นหนึ่งวัน เป็นอาการของไข้จับสั่นชนิดหนึ่ง</p> <p>tertian malaria อาการไข้จับสั่นชนิดจับไข้วันเว้นวัน สาเหตุมาจากเชื้อ <i>Plasmodium vivax</i></p>
tertiary	<p>เทอร์เชียรี (L. tertiarus) ลำดับที่สาม หรือตติยภูมิ</p>

Tertiary period	เทอร์เชียรี พีเรียด คาบแรกของมหายุค Cenozoic เริ่มตั้งแต่ประมาณ 65-7 ล้านปีมาแล้ว แบ่งย่อยเป็น 5 สมัย คือ Paleocene, Eocene, Oligocene, Miocene และ Pliocene เป็นคาบที่เริ่มมีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมยุคปัจจุบันรวมทั้งพวกลิง และพืชดอกยุคปัจจุบันด้วย
tesia	เทเซีย นกขนาดเล็กมาก อยู่ในวงศ์ Silvidae กินแมลงเป็นอาหาร ไม่อยู่นิ่งเคลื่อนไหวตลอดเวลา เช่นนกจิ้งจอก (slaty-bellied tesia- <i>Tesia olivea</i>)
test ¹	เทสท์ (L.testum-ภาชนะทำด้วยดิน) สัตว: 1. เปลือกหุ้มตัวสัตว์หลายชนิด เช่น เปลือกหุ้มโปรโตซัวพวก testudinarian เปลือกหุ้มตัวพวกเอไคโนเดิร์มในชั้น Echinoidea 2. เปลือกหุ้มตัวพวกเพรียงหัวหอม 3. แถบเซลล์ชน(protoch) ลักษณะคล้ายโกลนหุ้มรอบตัวอ่อน trochophore ของสัตว์พวกหอย
test ²	เทสท์ ทดลอง ตรวจสอบ หรือกระบวนการที่ใช้เพื่อพิสูจน์เอกลักษณ์หรือเพื่อตรวจหาการมีหรือไม่มีสารในตัวอย่าง
testacean	เทสเทเซียน โปรโตซัวในอันดับ Testacea (Testudinaria) ของชั้น Rhizopoda (Sarcodina) ลักษณะสำคัญ คือ มีเปลือกซึ่งส่วนใหญ่เป็นสารประกอบของซิลิกาหรือแคลเซียมหุ้มเซลล์ เช่น สกุล <i>Arcella</i>
test cross	เทสท์ ครอส พันธุ: การผสมเพื่อทดลอง เป็นการผสมพันธุ์เพื่อทดลองจีโนไทป์ของสิ่งมีชีวิตโดยนำพันธุ์ที่ต้องการตรวจสอบ ไปผสมกับพันธุ์ที่ทราบว่าเป็นโฮโมไซกัสรีเซสซีฟ ลักษณะของลูกที่เกิดมาจะสามารถบ่งบอกจีโนไทป์ของพันธุ์ที่ต้องการตรวจสอบได้ เช่น ถ้าต้องการตรวจสอบลักษณะของถั่วว่าเป็นพันธุ์สูงแท้หรือไม่ ก็นำมาผสมพันธุ์กับถั่วที่มีจีโนไทป์เป็นพันธุ์เตี้ยแท้ ถ้าลูกที่ได้เป็นถั่วต้นสูงหมด แสดงว่าถั่วพันธุ์ที่ต้องการตรวจสอบเป็นพันธุ์สูงแท้ ถ้าลูกที่ได้เป็นถั่วต้นสูงและเตี้ยอัตราส่วน 1:1 แสดงว่าพันธุ์ที่ต้องการตรวจสอบเป็นพันธุ์สูงไม่แท้
testicle	เทสทิเคิล (L.testiculus-อวัยวะเล็ก ๆ) อวัยวะ
testis	เทสทิส (L.) อวัยวะ เป็นส่วนหนึ่งของอวัยวะสืบพันธุ์เพศผู้ โดยทั่วไปจะอยู่ภายในลำตัวสัตว์ ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมโดยเฉพาะคน ลักษณะเป็นก้อนรูปไข่สองก้อน ขนาดประมาณ 4.0 2-2.5 เซนติเมตร ภายในมีหลอดสร้างอสุจิเรียก seminiferous tubule เมื่อถึงวัยเจริญพันธุ์ทำหน้าที่ผลิต spermatozoa เซลล์ที่อยู่ระหว่างหลอดสร้างอสุจิทำ

- หน้าที่สร้างฮอร์โมนเพศชาย (androgen และ testosterone)
- testosterone** เทสโทสเทโรน ฮอร์โมนเพศผู้ พบในอวัยวะของสัตว์และคนผลิตโดย interstitial cells of Leydig ที่อยู่ระหว่างหลอดสร้างอสุจิ เป็นสารประกอบพวงสเตรอยด์ มีสูตรทั่วไปคือ $C_{19}H_{26}O_2$ ร่างกายสามารถสังเคราะห์ฮอร์โมนนี้ได้จากคอเลสเตอรอล หน้าที่สำคัญ คือ กระตุ้นการเจริญของเพศผู้ให้เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์สมบูรณ์
- tetanus** เททแอนีส (Gr.tetanos-บาดทะยัก) 1. โรคบาดทะยัก เป็นโรคติดเชื้อเฉียบพลัน เกิดจากพิษของแบคทีเรียรูปแท่งที่เจริญโดยไม่ใช้ออกซิเจนชนิด *Clostridium tetanus* อาการสำคัญคือ กล้ามเนื้อกระตุกและเจ็บปวด ชากรรไกรและคอแข็ง ตามด้วยกล้ามเนื้อส่วนอื่นของร่างกายแข็งและกระตุก 2. สภาวะการหดตัวของกล้ามเนื้อ
- tetra¹** เททรา ปลาเขตร้อนในวงศ์ Characinidae เกล็ดและครีบมีสีสดสวยงาม นิยมนำมาเลี้ยงในตู้ปลา
- tetra²-, tetr-** เททรา- เทท- (Gr.tetras-สี่) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า มีจำนวนเป็นสี่
- tetrabranchiate** เททรา แบนคิเลท สัตว์พวกหอยในอนุชั้น Tetrabranchia (Nautiloidea) ลักษณะสำคัญ คือ มีเหงือก 2 คู่ เช่น หอยวงช้างชนิด pearly nautilus
- tetracotyle** เททราคอตอิล ตัวอ่อนระยะ metacercaria ของพยาธิใบไม้วงศ์ Strigeidae ลักษณะสำคัญคือ ลำตัวรูปกระสวย มีปากดูดปกติ 2 อัน และมีปากดูดเทียมเพิ่มมาอีก 2 อัน มีถุงขับถ่ายเสริม (auxiliary excretory vesicle) เป็นซิสต์ระยะติดต่อแทรกอยู่ในเนื้อปลา สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ หรือสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบางชนิดซึ่งทำหน้าที่เป็นโฮสต์กึ่งกลางตัวที่สอง เมื่อโฮสต์ที่แท้จริง (ได้แก่ สัตว์พวกนกกินปลา สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่กินสัตว์น้ำเป็นอาหาร) มากินสัตว์ที่มีซิสต์เหล่านี้ ตัวอ่อนระยะ metacercaria จะเข้าสู่ลำไส้แล้วเจริญเป็นตัวเต็มวัย
- tetracycline** เททราไซคลิน กลุ่มสารปฏิชีวนะที่มีผลทางยาคล้ายคลึงกัน ได้แก่ tetracycline, chlortetracycline, oxytetracycline ใช้รักษาได้หลายโรค เช่น คิวฟีเวอร์ ไข้รากสาดใหญ่ โรคแท้งเฉียบพลันของปลุสัตว์ และ psittacosis

tetrad	เททราด (Gr.tetras,tetrad-สี่) 1. ชุดสี่ ประกอบด้วยสี่สิ่งที่มีลักษณะเหมือนกัน 2. สัตว: โครมาติดของคู่เหมือนของโครโมโซม ซึ่งเกิดจากการจำลองตัวเองในระยะ pachytene ของการแบ่งเซลล์แบบไมโอซิสช่วงที่ 1 (1 st meiotic division) และในระยะ prophase ของการแบ่งเซลล์แบบไมโอซิสช่วงที่ 2 3. พืช: กลุ่มของเซลล์ 4 เซลล์ เช่น microspore 4 เซลล์ ที่เกิดจากการสร้างละอองเรณู
tetrafoliate	เทตราฟอสเซต พืชที่ตัวตัดที่ส่วนหัวมีปากดูด 4 อัน
Tetrahymena	เททราไฮเมนา ชื่อสกุลของโปรโตซัวพวกซีลิเอท ดำรงชีพได้หลายแบบ ทั้งแบบพืงพาหรือปรสิตกับสัตว์น้ำหลายชนิด
tetrameric, tetramerous	เททราเมอริก เททราเมอร์ส (Gr.tetras-สี่ + meros-ส่วน) ประกอบด้วยสี่หน่วยหรือสี่ส่วน หรือมีจำนวนเป็น 4 เท่า
tetraploid	เททราพลอยด์ สิ่งมีชีวิตที่มีจำนวนโครโมโซม 4 ชุด (4n) เช่น โปรโตซัวพวกซีลิเอทบางชนิดในบางช่วงของชีวิตมีจำนวนโครโมโซมเป็น 4n
tetraploidy	เททราพลอยดี สภาวะการมีจำนวนโครโมโซมเป็น 4 เท่าของจำนวนแฮพลอยด์
tetrapod	เททราพอด 1. สิ่งมีชีวิตที่มีรยางค์หรือแขนขา 4 อัน 2. สัตว์สี่เท้าพวก Tetrapoda มี 4 ชั้นคือ Amphibia, Reptilia, Aves และ Mammalia
tetrasomic	เททราซอมิก (Gr.tetras-สี่ + soma-วัตถุ ก้อน) มีจำนวนโครโมโซม 4 เส้น แต่ไม่ใช่ 2 คู่เหมือนปกติ กล่าวคือ มีจำนวน 1 คู่กับอีก 2 เส้น (2n + 2) เป็นลักษณะที่เรียกว่า aneuploidy
tetraxon	เททราทรอกซอน ขวาก(spicule)ของฟองน้ำแบบหนึ่ง ลักษณะเป็น 4 แฉกต่างระนาบกัน syn: tetractine, quadriradiate
tetter	เททเทอร์ (As.teter) 1. โรคผิวหนังชนิดมีตุ่มพอง 2. คำที่เคยใช้รวมเรียกอาการของโรคงูสวัด ผิวหนังพองน้ำ หรือ ringworm ปัจจุบันไม่ใช้
Texas fever	เทกซัส ฟีเวอร์ โรคติดเชื้อของปศุสัตว์ สาเหตุเกิดจากโปรโตซัวพวกสปอโรซัวชนิด <i>Babesia bigemina</i> (ชั้น Piroplasmae) มีเห็บสกุล <i>Boophilus</i> เป็นพาหะ
thalamus	ทาลามัส (L.) 1. กายวิภาค: ส่วนที่ใหญ่ที่สุดของสมองส่วน dien-

cephalon ประกอบด้วยมวลสี่เทารูปไข่ขนาดข้างผนังโพรงสมองห้องที่ 3 ซึ่งเป็นแหล่งรวมนิวเคลียสของเซลล์ประสาท ทำหน้าที่ส่งกระแสความรู้สึกไปยัง cerebral cortex 2. พฤษะ: ฐานรองดอก หรือ torus

- thalassemia** ทัลแอสเซเมีย ทาลัสซีเมีย (Gr.thalassa-ทะเล + haima-เลือด) อาการสภาวะโลหิตจางแบบหนึ่ง เนื่องจากความผิดปกติของยีนและถ่ายทอดทางพันธุกรรม อัตราการสร้างเบตาหรือแอลฟาพอลิเพปไทด์ของฮีโมโกลบินน้อยกว่าปกติ ทำให้เม็ดเลือดแดงอายุสั้นและแตกง่าย เป็นผลให้ออกซิเจนไปเลี้ยงส่วนต่างๆของร่างกายลดลง พบได้ตั้งแต่วัยเด็ก ลักษณะใบหน้าแบน ตาถ่างแบบมองไกลลอยด์ โลหิตจาง อ่อนเพลีย มีอาการตีชานอย่างอ่อน ตับม้ามโต ยีนด้อยถ้าเป็นแบบโฮโมไซกัสจะปรากฏอาการชัด ถ้าเป็นแบบเฮเทโรไซกัสมักไม่แสดงอาการ แต่จะถ่ายทอดไปยังชั่วรุ่นต่อไป พบมากในกลุ่มคนผิวดำและเอเชีย โดยเฉพาะในไทยมีถึง 500,000 คน การตรวจเลือดก่อนการแต่งงานและการคุมกำเนิดเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการป้องกันการแพร่ของยีนด้อยชนิดนี้
- thalessa** ทัลเลสซา *Megarhyssa macrurus* แมลงปีกบางพวก ichneumon ชนิดหนึ่ง ขนาดใหญ่ อวัยวะสำหรับวางไข่ยาวมาก แทะเข้าไปในตัวอ่อนของแมลง pigeon tremex ได้ง่าย ดู horntail
- thaliacean** ทัลลิเอเซียน สัตว์พวกเพรียงหัวหอมในชั้น Thaliacea ได้แก่ เพรียงหัวหอมพวกที่ว่ายน้ำอิสระ พวกลอยตามน้ำ หรือพวกที่ต่อกันเป็นเส้นยาว เช่น สกุล *Salpa*, *Pyrosoma* และ *Doliolum*
- thalidomide** ทัลลิโดไมด์ ทาลิโดไมด์ alpha(N-phthalimido) glutarimide สารเคมีที่ใช้เป็นยากล่อมประสาทและยานอนหลับ ใช้แพร่หลายในยุโรปเมื่อต้นทศวรรษ ค.ศ.1960 ปัจจุบันห้ามใช้เนื่องจากพบว่าเป็นสาเหตุความพิการของทารกในครรภ์มารดาที่ใช้ยานี้
- thanatoid** แทนเอทอยด์ (Gr.thanatos-ตาย + eidos-คล้ายคลึง) คล้ายตาย คือมีสภาวะคล้ายคนที่ตายแล้ว
- thanatosis** แทนเอทอซิส แกล้งทำตาย เป็นลักษณะการหลบภัยของสัตว์หลายชนิดที่แกล้งหยุดนิ่งคล้ายตายเมื่อเผชิญหน้ากับศัตรู
- theca** เทคา (Gr.theke-ปลอกหุ้ม) 1. สัตว: ปลอกหุ้ม (1) โครงสร้างค้ำจุนรูปถ้วยของปะการัง (2) แผ่นเกราะหุ้มตัวเอไคโนเดิร์มที่สูญพันธุ์

- แล้ว พวก pelmatozoan (3) โครงสร้างหุ้ม hydranth ของสัตว์พวก coelenterate (cnidarian) รูปพอลิปที่อยู่รวมกันเป็นโคโลนี (4) ปลูกหุ้ม follicle ของรังไข่ 2. พฤษะ: แคปซูล กล่องหุ้มสปอร์ หรือโครงสร้างอื่นที่คล้ายคลึงกัน
- thecodont** เทคอดอนท์ (Gr.theke-ปลูกหุ้ม + odous, odont-ฟัน) ฟันสัตว์แบบหนึ่ง ฟันแต่ละซี่ฝังอยู่ในหลุมหรือแฉกของขากรรไกร
- theine** เทลีน สารพวกแอลคาลอยด์ที่พบในใบชา สูตรทั่วไปคือ $C_8H_{10}N_4O_2$
- thelephorous** เทเลฟอรัส (Gr.thele-หิวนม + phoros-การนำ การพา) มีส่วนที่ขึ้น หรือนูนออกมาคล้ายหิวนม
- thelytoky** เทลียทอกี การเกิดโดยไม่ผสมเชื้อได้เพียงเพศเมีย syn: thelytoky
- thenar** เทนาร์ (Gr.thenar-ฝ่ามือ) 1. ฝ่ามือ หรือฝ่าเท้า 2. เนินโคนนิ้วหัวแม่มือ 3. เกี่ยวข้องกับฝ่ามือ
- theory** เทียรี (Gr.theoria-คาดเดา) 1. ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ซึ่งต่างจากหลักวิทยาศาสตร์พื้นฐานหรือวิทยาศาสตร์ประยุกต์ 2. สมมติฐานที่นำเชื่อถือ ใช้อธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือทำนายเหตุการณ์ล่วงหน้าได้อย่างถูกต้องแต่ขาดการพิสูจน์ยืนยัน
- therapy** เทอราพี (Gr.therapeia-การรักษา) การรักษาโรคหรือพยาธิสภาพ
- therapsid** เทอแรสปิด สัตว์เลี้ยงลูกานที่สูญพันธุ์แล้วในคาบ Triassic ลักษณะคล้ายสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เชื่อว่าเป็นบรรพบุรุษของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมยุคปัจจุบัน
- therian** เทอเรียน 1. เกี่ยวข้องหรือเป็นของสัตว์ในอนุชั้น Theria 2. สัตว์ในอนุชั้น Theria ได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่แท้จริง มีต่อมน้ำนมและหิวนม ออกลูกเป็นตัว
- thermal** เทอร์มัล (Gr.Therme-ความร้อน) เกี่ยวข้องกับความร้อนหรืออุณหภูมิ อุณหภาพ
- thermal stratification ชลธาระ: คือสภาวะที่อุณหภูมิของน้ำในระดับความลึกต่างกันมีอุณหภูมิต่างกัน เป็นผลเนื่องจากการลอยตัวขึ้นน้ำชั้นผิวบนในฤดูใบไม้ผลิ ทำให้สามารถแบ่งชั้นน้ำตามความแตกต่างของอุณหภูมิ ดู epilimnion, hypolimnion และ thermocline
- thermo-** เทอร์โม- (Gr.therme-ความร้อน) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดง

- ความหมายว่า ความร้อน หรืออุณหภูมิ
- thermobiosis** เทอร์โมไบโอซิส (Gr.therme-ความร้อน + biosis-วิถีชีวิต)
ความสามารถของการดำรงชีพในที่มีอุณหภูมิสูง
- thermocline** เทอร์โมไคลน์ ชั้นน้ำที่มีอุณหภูมิไม่สม่ำเสมอ ตามลักษณะการแบ่งชั้นน้ำ
ในทะเลสาบเขตอบอุ่นที่มีความลึกมาก การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิเป็นไป
อย่างรวดเร็ว อยู่ระหว่างชั้น epilimnion ที่อยู่ข้างบนและชั้น hypo-
limnion ที่อยู่ข้างล่าง อุณหภูมิของชั้นบนสูงกว่าชั้นล่าง
- thermoreceptor** เทอร์โมรีเซปเตอร์ (Gr.therme-ความร้อน + L.receptor-ผู้
รับ) อวัยวะรับความรู้สึกที่รับการกระตุ้นด้วยความแตกต่างของอุณหภูมิ
เช่น end bulb of Krause ซึ่งกระจายอยู่ในชั้นผิวหนังขาใต้ผิวหนัง
- thiamine** ไทเอมีน คือวิตามินบีหนึ่ง เป็นผลึกสีขาว ละลายได้ในน้ำและแอลกอฮอล์
สูตรทั่วไปคือ $C_{12}H_{17}N_4OS$ พบตามธรรมชาติในตับ ไต ยีสต์ ไร่
ข้าว ถั่ว เมล็ดพืช ที่สำคัญคือ ช่วยดำรงสภาพปกติของกระบวนการ
เมแทบอลิซึมของคาร์โบไฮเดรตและไขมัน โดยทำหน้าที่เป็นโคเอนไซม์
ของเอนไซม์ carboxylase ในกระบวนการ carboxylation ของ
กรด pyruvic ผู้ใหญ่ต้องการวันละประมาณ 1.1-1.5 มิลลิกรัม อา-
การสำคัญเมื่อขาดไทเอมีนคือ เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย คลื่นไส้ อาเจียน
ชาตามนื้อมือนิ้วเท้า และอาการทางประสาท syn: vitamin B
- thick-knee** ทิค-นีย์ นกขนาดกลาง หัว ตาและจะงอยปากใหญ่กว่านกกกระแต อยู่ใน
วงศ์ Burhinidae เช่น นกกกระแตผีเล็ก (Northern thick-knee -
Burhinus oedienemus)
- thigh** ไทท์ (AS.theoh) ต้นขา หรือโคนขา คือส่วนที่ต่ำกว่าสะโพก แต่อยู่
เหนือหัวเข่า
- thigmotaxis** ทิกมอทกซิส (Gr.thigma-สัมผัส + taxis-การจัดระเบียบ) การ
เคลื่อนที่ของสัตว์เข้าหา หรือหนีจากสิ่งกระตุ้นที่เป็นความสัมผัสสะท้อน
หรือสัมผัส เช่น ตัวทาก(ปลิงบก)ที่ติดตัวเข้าหาความสัมผัสสะท้อนเมื่อมี
สัตว์เดินผ่าน
- thoracic** ทอเรซิค (Gr.thorax-อก) เกี่ยวข้องกับหน้าอก หรือส่วนอก
thoracic duct ท่อน้ำเหลืองหลักที่รับน้ำเหลืองมาจากส่วน
ต่างๆ ของร่างกาย ยกเว้นส่วนหัว คอ ออกและแขนขา อยู่ในช่องอก
ขนานกับหลอดเลือดแดงใหญ่ วกซ้ายเปิดเข้าสู่หลอดเลือดดำ subcla-

	vian	ใกล้กับจุดเชื่อมต่อกับหลอดเลือดดำ internal jugular
	thoracic limbs	รยางค์ส่วนบนหรือส่วนแขน
thorax	ทอแรกซ์ (Gr.)	1. ทรวงอกของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เป็นส่วนของร่างกายที่อยู่ระหว่างคอและท้อง 2. ส่วนอกของแมลง อยู่ระหว่างหัวและท้อง ด้านบนมีปีกด้านล่างมีขา 3. ในสัตว์ชนิดอื่น คือส่วนของร่างกายที่ต่อท้ายส่วนหัวมักเชื่อมต่อเป็นชิ้นเดียวกันเรียก cephalothorax เช่น ในสัตว์พวกกุ้ง
thrasher	แทรชเออร์	นกในวงศ์ Mimidae ลักษณะคล้ายนกเดินตง (thrush) เช่น แทรชเออร์สีน้ำตาล (<i>Toxostoma rufum</i>) ไม่พบในไทย
thread	เทรด	1. ส่วนที่เป็นท่อนขดของ nematocyst 2. โครงสร้างขดเป็นเกลียวภายใน thread cell ของปลาปากกลมพวก hagfish 3. เส้นใยธรรมชาติที่ผลิตโดยสัตว์ที่มีต่อมสร้างเส้นใย
thread cell	เทรด เซลล์	ต่อมเซลล์เดี่ยวในปลาปากกลมพวก hagfish ทำหน้าที่ผลิตเส้นใยขดเป็นเกลียว เมื่อปล่อยออกมาจะเป็นเส้นยาว
threadworm	เทรดเวอร์ม	ชื่อสามัญของพยาธิเส้นด้าย (<i>Enterobius vermicularis</i>) ชื่ออื่นคือ pinworm
threshold	เทรชโธลด์ (AS.therscold)	ขีดรับการกระตุ้นระดับต่ำสุดเพื่อให้เกิดการตอบสนอง เช่น threshold of hearing คือความเข้มของคลื่นเสียงต่ำสุดที่ประสาทจะรับฟังได้
thrips	ทริปส์	แมลงขนาดเล็กในกลุ่มของเพลี้ย อยู่ในหลายวงศ์ของอันดับ Thysanoptera เช่น เพลี้ยจักจั่น เพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้ง
throat	โทรท (AS.throte)	1. กายวิภาค: (1) ลำคอ หรือคอหอย คือ ส่วนด้านหน้าของคอ ประกอบด้วย คอหอย กล้องเสียง ส่วนหนึ่งของหลอดลม และหลอดอาหาร (2) ความหมายโดยทั่วไปคือ คอหอย 2. พฤษภ: ช่องเปิดเข้าสู่กลีบดอกที่เชื่อมต่อกันเป็นหลอด เช่น กลีบดอกเข็ม
thrombin	ทรอมบิน (Gr.thrombos-จับก้อน)	เอนไซม์ที่เปลี่ยนแปลงมาจาก prothrombin พบในเลือดที่ไหลออกจากหลอดเลือด ทรอมบินทำปฏิกิริยากับ fibrinogen (ที่ละลายน้ำได้) จะถูกเปลี่ยนเป็น fibrin ซึ่งเป็นเส้นใยไม่ละลายน้ำ ทำหน้าที่เป็นสารต้นของกระบวนการจับก้อนของเลือด ดู coagulation

- thrombo-** **thrombo-** (Gr.) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า การจับก้อนของเลือด หรือเกี่ยวข้องกับ การจับก้อนของเลือด
- thrombocyte** **thrombocyte** (Gr.thrombos-จับก้อน + kytos-เซลล์) 1. คำเก่าที่เคยใช้เรียกเกล็ดเลือดของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 2. เซลล์เส้นใยในเลือดสัตว์มีกระดูกสันหลังในชั้นต่ำกว่าสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
- thrombogen** **thrombogen** (Gr.thrombos-จับก้อน + gennan-ผลิต) คำที่มีความหมายเดียวกันกับปัจจัยที่ 5 (Factor V) ของกระบวนการจับก้อนของเลือด syn: proaccelerin
- thromboplastin** **thromboplastin** (Gr.thrombos-จับก้อน + plassein-ทำเป็นรูปร่าง) สารที่พบในเลือดและเนื้อเยื่อ แต่กลไกการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจับก้อนของเลือดต่างกัน thromboplastin(ที่ได้จากการแตกของเกล็ดเลือดและที่มีอยู่ในเนื้อเยื่อที่ได้รับบาดเจ็บ)ทำงานภายใต้สภาวะที่มีแคลเซียมไอออนเปลี่ยนโปรทรอมบินให้เป็นทรอมบิน thromboplastin ถือเป็นปัจจัยที่ 3 (Factor III) ของกระบวนการจับก้อนของเลือด
- thrombosis** **thrombosis** (Gr.thrombos-จับก้อน + osis-สภาวะ) การเกิดลิ่มเลือดในหลอดเลือด ถ้าลิ่มเลือดหลุดจากที่เดิมไปอยู่ที่อื่น เรียกว่า thrombotic embolus
- thrombus** **thrombus** (Gr.thrombos-จับก้อน) ลิ่มเลือดที่ขัดขวางการไหลเวียนของเลือดในหลอดเลือด หรือในท้องหัวใจ
- throwback** **ทอร์วแบค** การเปลี่ยนกลับไปมีลักษณะหรือรูปแบบของบรรพบุรุษดั้งเดิมของสิ่งมีชีวิต ตามสายวิวัฒนาการของพวกเดียวกัน
- thrush¹** **ทริช** (D.troske-ไม้ผุ) แพทย์: โรคติดเชื้อที่เชื้อจุกและคอหอย มักพบในเด็กและทารก สาเหตุมาจากเชื้อรา *Candida albicans* อาการสำคัญ คือ มีไข้ ลิ้นและคอมีฝ้าขาวหรือแผลเปื่อย ระบบทางเดินอาหารอักเสบ syn: aphtha, sprue, stomatitis.
- thrush²** **ทริช** นกขนาดเล็กจนถึงขนาดกลาง อยู่ในวงศ์ Turdidae ลักษณะต่างกัน จึงมีชื่อสามัญต่างกัน นอกจากกลุ่มของนก thrush แล้ว ยังมีชื่อสามัญอื่นอีก ในกลุ่มของนก thrush ได้แก่ นกกระเปาะ (blue rock thrush - *Monticola solitarius*), นกเอี้ยงฟ้า (blue whistling thrush - *Myiophonus caeruleus*), และพวก true thrush เช่น นกเดินดงลายเสือ (scaly thrush -

- Zoothera dauma*) นกเดินดงสีคิ้ว (eye-browed thrush - *Turdus obscurus*)
- thumb** ทัมป์ (AS. thuma-นิ้วหัวแม่มือ) นิ้วหัวแม่มือของคน ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดอื่นและสัตว์สี่เท้า คือ นิ้วแรกของมือหรือเท้าหน้าที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันกับนิ้วหัวแม่มือของคน syn: pollex
- thunderworm** ทันเออร์เวิร์ม ดู worm lizard
- thylacine** ไทลาซีน (Gr. thylax-ถุง) สัตว์กินเนื้อที่มีถุงหน้าท้องสำหรับเลี้ยงลูกอ่อนชนิดหนึ่ง (*Thylacinus cynocephalus*) เป็นสัตว์ประจำถิ่นในเกาะแทสเมเนียทางตอนใต้ของทวีปออสเตรเลีย ชื่ออื่นคือ Tasmanian wolf
- thymine** ไทมีน ไพริมิดีนเบสชนิดหนึ่ง พบเฉพาะใน DNA มีสูตรทั่วไปคือ $C_5H_9N_2O_2$ คู่จับ (base pair) ของไทมีนสำหรับการจำลองตัวเองของ DNA หรือการสร้าง RNA คือ อะดีนีน (adenine)
- thymocyte** ไทโมไซท์ (Gr. thymos-ไทมีส + kytos-เซลล์) เซลล์ของต่อมไทมีส เป็นเซลล์ที่จัดอยู่ในกลุ่มของเซลล์เนื้อเยื่อหน้าเหลือง ทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมน thymosin
- thymosin** ไทโมซิน ฮอร์โมนที่ผลิตโดยต่อมไทมีส ทำหน้าที่กระตุ้นการเจริญของ T-lymphocyte ซึ่งผลิตโดยไขกระดูกให้เจริญสมบูรณ์เป็น T-cell ของระบบภูมิคุ้มกัน เชื่อมหุ้มเซลล์มีส่วนที่เรียกว่า T-cell receptor จะจับสิ่งแปลกปลอมพวกไวรัส หรือแบคทีเรีย แล้วนำ T-cell เข้าไปติดกับสิ่งแปลกปลอมนั้น ต่อไปจะใช้ส่วนที่เรียกว่า cytotoxic T-cell เข้าไปย่อยสลายสิ่งแปลกปลอมให้หมดไป syn: thymovudin
- thymus** ไทมีส (Gr. thymos) เป็นอวัยวะเดี่ยวอยู่ในช่องอกด้านหน้าเหนือหัวใจ ลักษณะเป็น 2 พู หุ้มไว้ด้วยเนื้อเยื่อเกี่ยวพันเรียก แคปซูล ซึ่งบางส่วนยื่นเลยเข้ามาทำให้มีลักษณะเป็นพูเล็ก ๆ จำนวนมาก มีส่วนประกอบหลักเป็นเซลล์ของเนื้อเยื่อหน้าเหลือง เรียก thymocyte พวกที่อยู่รอบนอกของพูจะอัดกันแน่น เป็นแหล่งเสริมการเจริญอย่างสมบูรณ์ของ T-lymphocyte (ซึ่งสร้างมาจากไขกระดูก) thymocyte ที่อยู่ส่วนกลางของพู อยู่กันอย่างหลวม ๆ ทำหน้าที่สร้างฮอร์โมน thymosin กระตุ้นการเจริญที่สมบูรณ์ของ T-lymphocyte ในเด็กแรกเกิด ไทมีสหนักประมาณ 13 กรัมและจะเจริญอย่างรวดเร็วจนถึง 30 กรัมในช่วง 2

ปีแรก เพื่อทำหน้าที่ของระบบภูมิคุ้มกันให้แก่ทารก เมื่อเด็กโตขึ้นจนถึงวัยเจริญพันธุ์ ร่างกายมีเซลล์ของระบบภูมิคุ้มกันจากแหล่งอื่น (ไขกระดูก ต่อม้ำเหลือง มะ้าม) เพิ่มมากขึ้น ไทมีสจะฝ่อและหมดหน้าที่

thyroglobulin ไทโรโกลบูลิน (Gr.thyreos-โล่ที่ป้องกัน + globulus-ลูกกลมเล็ก ๆ) โปรตีนที่มีธาตุไอโอดีนเป็นองค์ประกอบ สร้างขึ้นโดยเซลล์ของต่อมไทรอยด์และสะสมไว้ในรูปของสารคอลลอยด์ภายในช่องกลางของ thyroid follicle ถือว่าไทโรโกลบูลิน เป็นสารต้นกำเนิดของฮอร์โมน thyroxine syn: iodothyroglobulin

thyroid ไทรอยด์ (Gr.thyreos-โล่ที่ป้องกัน + eidos-รูปร่าง) เกี่ยวข้องเป็นของ ผลิตโดย หรือมีตำแหน่งอยู่ใกล้หรือที่ต่อมไทรอยด์

thyroid cachexia คอหอยพอก syn: exophthalmic goiter.

thyroid cartilage แผ่นกระดูกอ่อน 2 แผ่นต่อกันเป็นรูปตัว V ทางด้านหน้าของกล่องเสียง และด้านหลังหุ้มลำคอให้โป่งออกไปเป็นส่วนที่เรียกว่าลูกกระเดือก

thyroid follicle กลุ่มเซลล์ของต่อมไทรอยด์ที่เรียงตัวกันขึ้นเดี่ยว มีลักษณะเป็นก้อนเล็ก ๆ ภายในกลวง ถือเป็นมวลของต่อมไทรอยด์ ทำหน้าที่ผลิต thyroglobulin สะสมไว้ในช่องกลวง

thyroid gland ต่อมไทรอยด์ ลักษณะเป็นรูปพิรามิดเชื่อมต่อกันด้วยส่วนคอดที่เรียกว่า isthmus ตัวต่อมแปะติดอยู่บนด้านหน้าและขวา 2 ข้างของหลอดลมบนตำแหน่งใต้กล่องเสียงหรือลูกกระเดือก เนื้อต่อม(มวล)ประกอบด้วยเซลล์เรียงแถวเดี่ยวเป็นก้อนกลมเล็ก ๆ ภายในกลวง มีจำนวนนับหมื่นก้อน ทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมนที่เป็นอนุพันธ์ของกรดอะมิโน คือ thyroxine

thyrotropic ไทรอทรอปิค (Gr.thyreos-โล่ที่ป้องกัน + trope-การหมุนกลับ) มีความสามารถกระตุ้นต่อมไทรอยด์ syn: thyrotrophic

thyrotropic hormone ฮอร์โมนที่ผลิตได้สมองส่วนหน้า ทำหน้าที่กระตุ้นการทำงานของต่อมไทรอยด์ syn: thyroid stimulating hormone (TSH)

thyrotropin ไทรอทรอปิน ดู thyrotropic hormone syn: thyrotrophin

thyroxine ไทรอกซีน ฮอร์โมนที่เป็นอนุพันธ์ของกรดอะมิโน ผลิตโดยต่อมไทรอยด์

สูตรทั่วไปคือ $C_{15}H_{11}NO_4I_4$ ชื่อทางเคมีคือ 3,5,3,5,-tetraiodo thyronine ทำหน้าที่ควบคุมกระบวนการเมแทบอลิซึมของร่างกายโดยทำงานร่วมกับฮอร์โมน ACTH และ GH จากต่อมใต้สมองส่วนหน้าด้วยการกินอาหารที่มีธาตุไอโอดีนไม่เพียงพอ เป็นเหตุให้ต่อมไทรอยด์ต้องทำงานมากกว่าปกติเพื่อผลิตฮอร์โมนไทรอกซินให้เพียงพอกับกระบวนการเมแทบอลิซึม จึงเป็นสาเหตุให้ต่อมไทรอยด์โตซึ่งเป็นอาการคอหอยพอก

thysanopteran ไทแซนอปเทราน แมลงในอันดับ Thysanoptera (มีความหมายว่า fringed wing คือมีขนยาวเรียงตลอดขอบปีก) ได้แก่พวกเพลี้ยมีหลายวงศ์ บางวงศ์ไม่มีปีก ได้แก่ (1) วงศ์ Thripidae (common thrip) เช่น เพลี้ยไฟ (2) วงศ์ Aeolothripidae (banded thrip) เป็นเพลี้ยที่มีแถบสีขาววางลำตัว ดูกินแมลงศัตรูพวกเพลี้ยอ่อนและไรเป็นอาหาร ถือว่าเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ (3) วงศ์ Aphididae คือพวกเพลี้ยอ่อนไม่มีปีก (4) วงศ์ Coccidae เช่น เพลี้ยแป้งและเพลี้ยหอย เพลี้ยส่วนใหญ่เป็นแมลงศัตรูพืชและสัตว์ ดูกินน้ำเลี้ยงเป็นอาหาร ดู thrip

thysanuran ไทแซนิวราน แมลงในอันดับ Thysanura เป็นแมลงโบราณไม่มีปีกที่ยังหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน ได้แก่พวก bristletail, ตัวสามง่าม (silverfish) สกุล *Lepisma* และพวก firebrat (*Thermobia*)

tibia ทิเบีย (L.-กระดูกแข้ง) 1. กระดูกแข้งของคนและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เป็นกระดูกท่อนใหญ่ ตั้งจนขาท่อนปลาย อยู่ระหว่างหัวเข่าและข้อเท้า ในพวกสัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ เป็นกระดูกท่อนใหญ่อยู่ด้านในของลำตัวขนานกับกระดูกท่อนเล็กชื่อ fibula syn: shinbone 2. ในพวกสัตว์ขาปล้อง คือ ข้อที่ 4 ของขา อยู่ระหว่างข้อที่ 3 (femur) และข้อที่ 5 (tarsus) 3. tibia shell คือหอยฝาเดี่ยวทะเล วงศ์ Strombidae ลักษณะทั่วไปคล้ายหอยสังข์ในวงศ์เดียวกัน แต่เปลือกส่วนล่างของวงแรกยาวคล้ายกรีกิ่งจึงเรียกว่า หอยกรีกิ่ง (*Tibia fusus*)

tibiofibular ทิโบไฟิวลาร์ กระดูกขาท่อนปลาย 2 ท่อน คือกระดูก tibia และ fibula เชื่อมต่อกันที่บริเวณหัวกระดูกทั้งสองข้าง เช่น ในสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ

tibiotarsal ทิโบทาร์ซัล กระดูกขาท่อนปลายของสัตว์พวกนก ประกอบด้วยกระดูก

- Lic** tibia และบางชิ้นของกระดูกข้อเท้า (tarsus) มาเชื่อมต่อกันเป็นท่อนเดียวกัน อยู่ระหว่างกระดูก femur และกระดูก tarsometatarsus
tic (Fr.) อาการกล้ามเนื้อกระดูก มักเกิดกับกล้ามเนื้อที่ใบหน้า
 ศีรษะ คอ และไหล่
- tick** ทิก (ME.tyke) 1. สัตว์ขาปล้องพวกแมงมุมในอันดับ Acarida(na) เป็นพวกดูดเลือดกินเป็นอาหาร ได้แก่ (1) วงศ์ Ixodidae คือพวกเห็บแข็ง (2) วงศ์ Argaridae คือพวกเห็บอ่อน เห็บทุกชนิดดำรงชีพแบบปรสิตภายนอกของสัตว์เลือดอุ่น หลายชนิดเป็นแหล่งสะสมและเป็นพาหะของเชื้อโรค 2. louse fly
- tick fever คำที่ใช้เรียกอาการของโรคที่เกิดจากโดนเห็บกัด เนื่องจากเห็บเป็นพาหะนำเชื้อโรคพวก *Rickettsia* เช่น โรคไข้จุดเทือกเขารอคคี โรค Colorado tick fever, โรคไข้กลับ โรคไข้เทกซัส และโรค tularemia
- tickbird** ทิกเบิร์ด นกแอฟริกันสกุล *Buphagus* กินเห็บแข็งเป็นอาหาร โดยเฉพาะเห็บที่เป็นปรสิตอยู่ตามผิวหนังพวกแรด ถือเป็นนกที่ดำรงชีพแบบพึ่งพาอยู่กับพวกแรด ชื่ออื่นคือ oxpecker
- tidal** ไทด์ล 1. เกี่ยวข้อง เป็นของ หรือสัมพันธ์กับสายน้ำ เช่น tidal rhythms 2. การเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามจังหวะเวลา หรือการไหลเข้า-ไหลออกเป็นระยะๆ เช่น tidal air
- tidal air อากาศที่หายใจเข้าและออกจากปอด ในช่วงการหายใจปกติ
- tidal rhythm จังหวะการขึ้นลงของระดับน้ำ ซึ่งเปลี่ยนแปลงตามเวลา ขึ้นอยู่กับตำแหน่งดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และโลกว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด ถ้าอยู่ในแนวเดียวกันจะมีแรงดึงดูดมาก ทำให้น้ำขึ้นสูงสุดในที่หนึ่งโดยไหลมาจากส่วนอื่นของมหาสมุทรที่ได้รับแรงดึงดูดน้อยกว่า
- tidal volume คือ tidal air สำหรับคนโตเต็มวัย มีปริมาตรประมาณ 500 มิลลิลิตร
- tide** ไทด์ (AS.tid-เวลา) 1. การขึ้น-ลงของระดับน้ำตามชายฝั่งทะเล มีวันละ 2 ครั้ง เมื่อนับวันทางจันทร์คติ คือ 1 วันเท่ากับ 24 ชั่วโมง 51 นาที 2. สรีระ: การเพิ่มขึ้นและลดลงที่สัมพันธ์กับระยะเวลา เช่น acid tide การเพิ่มค่าความเป็นกรดของปัสสาวะ เกิดขึ้นชั่ว

คราวในช่วงที่มีการตัดหลังสารแอลคาไลน์ เข้าไปในลำไส้ส่วน duodenum หรือในช่วงที่มีอาการอดอาหาร

alkaline tide การลดลงของค่าความเป็นกรดของปัสสาวะ เกิดขึ้นชั่วคราวในช่วงหลังจากตื่นนอน หรือหลังจากกินอาหาร ในกรณีแรกเป็นผลเนื่องมาจากจังหวะการหายใจ เมื่อตื่นนอนมีมากกว่าช่วงนอนหลับ ทำให้คาร์บอนไดออกไซด์ถูกขับออกไปมาก ในกรณีหลัง เมื่อกินอาหาร ร่างกายปล่อยกรดไฮโดรคลอริกเข้าสู่ระบบทางเดินอาหารเพิ่มขึ้น ทำให้ความเป็นกรดในเลือดลดลง จึงเพิ่มค่าความเป็นเบสของเลือดมากขึ้น

tide pool ไทด์ พูล นิเวศ: แอ่งน้ำที่อยู่ในรอยแยกของหิน หรือในหลุมทรายบริเวณชายหาดในช่วงน้ำลง ทำให้น้ำทะเลยังคงอยู่ในบริเวณที่เป็นแอ่ง ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์หลายชนิดที่ต้องมีคุณสมบัติพิเศษในการปรับตัว เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นับตั้งแต่อุณหภูมิที่สูงขึ้น ความเค็มที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำลดลง

Tiedemann's bodies ไทด์เดมานน์'ส บอดี้ส์ ต่อมลักษณะเป็นถุงกลม ขนาดเล็ก 9 อัน อยู่ที่ขอบด้านในของท่อวงแหวน ทำหน้าที่สร้างเซลล์ amebocyte และ coelomocyte เข้าสู่ช่องว่างลำตัวของสัตว์พวกปลาตัว

tiger ไทเกอร์ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมกินเนื้อ วงศ์เดียวกับพวกแมว (Felidae) เป็นคำทั่วไปที่ใช้เรียกสัตว์พวกเสือ ซึ่งมีอยู่หลายชนิดในเอเชียใต้ เช่น เสือลายพาดกลอน (*Panthera tigris*)

tiger beetle ไทเกอร์ บีเทิล แมลงปีกแข็งล่าเหยื่อ อยู่ในวงศ์ cicindelidae มีสีสดใส สวยงาม เช่นสกุล *Cicindela*

tiger cat ไทเกอร์ แคท 1. *Dasyurus maculatus* สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีถุงหน้าท้องชนิดหนึ่ง มีถิ่นที่อยู่อาศัยทางตอนใต้ของทวีปออสเตรเลีย
2. ocelot 3. margay

tiger salamander ไทเกอร์ ซาลาแมนเดอร์ *Ambystoma tigrinum* สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่มีหางตลอดชีวิต ผิวหนังมีลายจุดสีเหลืองคล้ายลายเสือ พบตามแหล่งน้ำจืดของสหรัฐและเม็กซิโก ดู axolotl.

tigroid ไทกรอยด์ (Gr. tigrōides-จุดลายเสือ) มีแถบ ลาย จุด หรือเครื่องหมายคล้ายลายเสือ

tigroid bodies มวลของสารที่ย้อมสีติด อยู่ในส่วนที่เป็นตัว

	เซลล์ของเซลล์ประสาท syn: Nissl bodies
tilefish	โกล์ฟิช <i>Lopholatilus chamaeleonticeps</i> ปลาทะเลลึกชนิดหนึ่ง พบได้ทั่วไปตามชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก นิยมนำมาบริโภค
timberline	ทิมเบอร์ไลน์ นิเวศ: แนวสูงสุดตามความลาดเอียงของภูเขาที่พืชขึ้นต้น (โดยเฉพาะพืชพวกสน) จะสามารถเจริญงอกงามได้ดี ที่ระดับความสูงกว่าแนวทิมเบอร์ไลน์ขึ้นไป อาจมีพืชพวกทรงพุ่ม พืชล้มลุก และพืชขึ้นต่ำพวกมอสขึ้นได้ แต่ไม่ใช่พืชขึ้นต้น โดยทั่วไปในเขตตอนบนจะมีแนวเขตความสูงจากระดับน้ำทะเลเกินกว่า 2000 เมตร
tinamou	ทินามู <i>Phychotus rufescens</i> นกในวงศ์ Tinamidae เป็นพวกที่มีการอพยพย้ายถิ่น อาศัยอยู่ในป่าเขตร้อนชื้น ตั้งแต่ตอนใต้ของเม็กซิโกลงไปจนถึงอาร์เจนตินา
tincture	ทิงค์เจอร์ (L.tinctura-การกลั่น) สารไมระเหิด ละลายในแอลกอฮอล์เจือจาง โดยทั่วไป สารที่มีคุณสมบัติทางยาสูง นิยมละลายในแอลกอฮอล์ความเข้มข้น 10 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งถือเป็นความเข้มข้นมาตรฐาน แต่ถ้าเป็นสารที่มีคุณสมบัติทางยาอ่อน นิยมละลายในแอลกอฮอล์ความเข้มข้น 20 เปอร์เซ็นต์ ปัจจุบันสารบริสุทธิ์ เช่น ไฮโดรดิน หรือควินินที่ละลายในแอลกอฮอล์ ไม่เรียกว่าทิงค์เจอร์ แต่คำว่าทิงค์เจอร์มีความหมายกว้างออกไป คือรวมถึงของเหลวอื่นเมื่อนำมาละลายในทิงเจอร์หรือของเหลวอื่นที่ไม่ใช่แอลกอฮอล์ด้วย
tine	ไทน์ โครงสร้างยื่นออกไป ลักษณะพอมียาวปลายแหลมเป็น เขากวาง
tinea	ทินเลีย (L.-หนอน) โรคกลาก เป็นโรคผิวหนังที่มีสาเหตุจากเชื้อราเกิดขึ้นได้ตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย มี 2 ประเภท คือ (1) กลากผิวหนัง มีผื่นแดงคันเล็กน้อย ผิวหนังแห้งแล้วลอกออกเป็นแผ่น บางครั้งมีขนหลุดออกมาด้วย (2) กลากลึกถึงชั้นหนัง ลักษณะเป็นตุ่มแดง ผิวแบนราบ ขนบริเวณติดเชื้อขาดเหลือแต่โคน รูขุมเปิดอ้า และบางครั้งตุ่มจะยุบตัวลงและมีหนอง syn: ringworm, dermatomycosis tinea barbae กลากบริเวณใบหน้า หวดเครา และคอ สาเหตุเกิดจากเชื้อรา <i>Trichophyton</i> tinea capitis กลากบนหนังศีรษะ หรือชันนะตุ เป็นชนิดที่ถึงลึกถึงชั้นหนังทำให้เป็นตุ่มหนอง สาเหตุมาจากเชื้อรา <i>Microsporum</i> tinea corporis กลากตามลำตัวและแขนขา ลักษณะเป็นวง

นูนแดงบนผิวหนัง ภายในวงจะมีตุ่มใสเล็กๆ จำนวนมาก แล้วจะกระจายออกไปตามผิวหนังบริเวณข้างเคียง มีอาการคัน syn: tinea circinata

tinea cruris กลากบริเวณ กึ่งข้อมืออ้อมตะ ทวารหนัก อวัยวะเพศ และบริเวณขาหนีบ

tinnitus **ทินนิตัส** (L.-เสียงดังอ้อ) อาการดังอ้อที่เกิดขึ้นในหู
tinnitus aurium เสียงดังอ้อ หรือเสียงคล้ายกระดิ่งที่เกิดขึ้นในหู เป็นอาการของโรคที่เกิดกับหูส่วนนอก ส่วนกลาง และส่วนใน มีหลายสาเหตุ เช่น ไข้หูดับ หูส่วนนอกติดเชื้อ โรคของส่วนต่างๆ ของหูส่วนใน อาการฮิสทีเรีย หรือการใช้ยาพวกควินินเกินขนาด

tip **ทึป** ปลายสุดของโครงสร้าง ยอด

tissue **ทิสซู่** (O.Fr.tissu จาก L.lexere-ถัก สาน) เนื้อเยื่อ คือกลุ่มเซลล์ที่มีรูปร่างและหน้าที่คล้ายคลึงกัน อยู่ภายในสารพื้น หรือ matrix เนื้อเยื่อสัตว์มี 4 กลุ่มหลักคือ เนื้อเยื่อผิวหนัง เนื้อเยื่อเกี่ยวพัน กล้ามเนื้อ และเนื้อเยื่อประสาท เนื้อเยื่อพืชมี 2 กลุ่มหลักคือ เนื้อเยื่อเจริญ และเนื้อเยื่อถาวร

tissue culture **ทิสซู่ คัลเจอร์** การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ โดยการนำเนื้อเยื่อมาเลี้ยงในมีเดียที่มีสารอาหาร และปรับสภาพแวดล้อมให้คล้ายคลึงกับสภาพธรรมชาติเดิมของเนื้อเยื่อแต่ละประเภท การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อสัตว์มีขีดจำกัดมากกว่าเนื้อเยื่อพืช

tissue hormone **ทิสซู่ ฮอร์โมน** ฮอร์โมนที่ผลิตจากเซลล์เนื้อเยื่อตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น เอสโตรเจน ผลิตจากเซลล์เนื้อเยื่อเกี่ยวพันของลำไส้เล็ก

tit¹ **ทิต** หัวนม syn: teat, nipple

tit² **ทิต** นกขนาดเล็กมาก จะงอยปากรูปกรวยสั้น หากินตามกิ่งไม้และไม้พุ่ม สามารถเกาะกิ่งไม้ได้ทุกแนว กินพืชและสัตว์พวกแมลงขนาดเล็ก ก้ำรังตามโพรงไม้ ถูกจัดไว้ในหลายวงศ์คือ (1) Paridae เช่น นกทิตใหญ่ (great tit - *Parus major*) นกทิตสุลต่าน (Sultan tit - *Melanochlora sultanea*) (2) วงศ์ Aegithalidae เช่น นกทิตหัวแดง (black-throated tit - *Aegithalos cocinnus*) (3) วงศ์ Remizidae เช่น นกทิตหน้าแดง (fire 2 capped tit - *Cephalopyrus flamiceps*)

titi	ทิติ ลิงโลกใหม่ขนาดเล็กของอเมริกาใต้ สกุล <i>Callicebus</i>
titmouse	ทิตเม้าส์ นกขนาดเล็กวงศ์เดียวกับนกตีด (Paridae) เช่น tufted titmouse (<i>Parus bicolor</i>) ชื่ออื่นคือ tomtit, peterbird
load	โทด สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ไม่มีหาง อยู่ในอันดับ Salientia ส่วนใหญ่เป็นสัตว์บก ผิวหนังแห้ง ลงน้ำเฉพาะช่วงฤดูผสมพันธุ์ และช่วงที่เป็นตัวอ่อน ได้แก่ พวกคางคกที่แท้จริง (วงศ์ Bufonidae) เช่น <i>Bufo americanus</i>
loafish	โทดฟิช ปลาทะเลขนาดเล็ก เจริญมีพิษ อาศัยอยู่ตามพื้นที่ตื้นน้ำแถบชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก อยู่ในวงศ์ Batrachoididae เช่น <i>Opsanus tau</i> ชื่ออื่นคือ oysterfish
loadskin	โทดสกิน สภาวะผิวหนังแห้ง ย่น และแตกหลุดลอกเป็นแผ่น เป็นอาการหนึ่งของผู้ที่ขาดวิตามิน
tocopherol	โทคอฟเลอรอล (Gr.tokos-เกิด + pherein-นำ พา + L.oleum -น้ำมัน) กลุ่มของสารที่มีคุณสมบัติของวิตามินอี มีสูตรทั่วไป คือ $C_{29}H_{50}O_2$ มีหลายรูป ทั้งที่เป็นผลึกและไขมัน ได้แก่ แอลฟา เบตา แกมมา และซิกมาโทคอฟเลอรอล ทุกรูปไม่ละลายน้ำแต่ละลายในไขมัน พบตามธรรมชาติในเมล็ดพืชที่มีน้ำมันมาก หน้าที่หลัก คือ ช่วยสร้างฮีโมโกลบินเลือดแดง ป้องกันการออกซิเดชันของวิตามินเอ เสริมสร้างการเจริญปกติของระบบสืบพันธุ์ ถ้าขาดวิตามินอี จะทำให้กล้ามเนื้ออ่อนเพลีย บวม น้ำ โลหิตจางแบบเม็ดเลือดแดงแตก มีอาการทางประสาท และทำให้เป็นหมัน
lody cat	ทอดดีแคท ตุ musang
toe	โท (AS.ta) 1. นิ้วเท้า ตุ hallax 2. ส่วนที่ยื่นออกไปจากโครงสร้างที่เรียกว่า foot ของโรติเฟอร์ claw toe นิ้วเท้าจุ่มงอปิดปกปิดคล้ายนิ้วเท้าของนก
Tokophrya	โทโคไฟรอา ชื่อสกุลของโปรโตซัวพวก suctorian ลักษณะสำคัญคือปลายหนวดจับยานเป็นปุ่มสำหรับจับอาหารเข้าปาก แต่ไม่มีร่องปาก เหมือนซิลิเอทพวกอื่น ในช่วงที่เป็นตัวอ่อนมีซีเลียสำหรับว่ายน้ำเป็นอิสระ
tolerance	ทอลเออแรนซ์ (L.tolerantia-ความอดทน) ความอดทน หรือความทนได้ เช่น (1) tolerance of drug คือทนยา หรือสารพิษบางอย่าง ถึงแม้จะได้รับเข้าไปจนถึงขีดอันตราย แต่ไม่ถึงกับเป็นอันตราย

(2) นิเวศ: ความทนทาน ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่รุนแรง หรือเปลี่ยนกระทันหัน มีศัพท์เทคนิคเกี่ยวกับหน้าคำศัพท์ เพื่อป้องกันขอบเขต หรือความสามารถในการทนทาน ที่ชื่อ steno- มีความหมายว่าแคบ เช่น stenosaline - ทนต่อการเปลี่ยนแปลงความเค็มได้น้อย อีกคำหนึ่งคือ eury- มีความหมายว่ากว้าง เช่น eurythermic - ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิได้มาก

tomentose	ทอมเอนทอส ปกคลุมแน่นด้วยขนอ่อนนุ่มคล้ายขนแกะ
tomentum	ทอมเอนทัม ขนที่มีลักษณะอ่อนนุ่มขึ้นดกหนาคล้ายขนแกะ
tomium	โทเมียม (Gr. tome-ตัด) ขอบจะงอยปากของนกที่แข็งแรง ใช้ประโยชน์สำหรับตัดอาหาร
tomite	โทไมท์ ระยะหนึ่งในวงชีวิตของโปรโตชีวพวก holotrich บางชนิด เป็นระยะถัดจาก protomite ลักษณะสำคัญ คือ ไม่มีการกินอาหาร ว่ายน้ำอิสระ
tomont	ทอมมอนท์ ระยะหนึ่งในวงชีวิตของโปรโตชีวพวก holotrich บางชนิด เป็นระยะซิสต์ ภายในซิสต์มีการแบ่งเซลล์เป็นจำนวนมาก ได้เซลล์ที่มีขนรอบตัว พร้อมทั้งจะหลุดออกไปจากผนังหุ้มซิสต์
tomtit	ทอมทิก ดู titmouse
tone	โทน (L. tonus-ยึด เขยียด) 1. ความมีกำลัง หมายถึงร่างกายหรืออวัยวะที่สามารถทำงานได้อย่างปกติสมบูรณ์ 2. ความตึง เช่น ความตึงของกล้ามเนื้อ ทั้งกล้ามเนื้อลายและกล้ามเนื้อเรียบ ที่สามารถทนต่อแรงดึงได้ syn: tonus 3. เสียงจากสิ่งมีชีวิต หรือจากเครื่องดนตรีที่ประสาทหูสามารถรับฟังได้ชัด
tongue	ทัง 1. ลิ้นของสัตว์มีกระดูกสันหลัง ปกติยึดติดเคลื่อนไหวได้ ทำหน้าที่ช่วยจับ ตะล่อม กลืน และลิ้มรสอาหาร อาจมีหน้าที่อื่น เช่น สัมผัส ดม กลืน และตรวจสอบทิศทางของเสียง 2. โครงสร้างที่เทียบได้กับลิ้นที่พบในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง เช่น (1) hypopharynx ของตั๊กแตน (2) รางค์ปากยาวมีวนคล้ายวงของผีเสื้อ และผีเสื้อกลางคืน (3) labium ของผึ้ง 3. พฤษภ: วงของขนกามใบ (ligule หรือ ligula)
tongue bar	ทัง บาร์ แท่งเหงือกชุดที่สองของสัตว์พวก lancelet ทำหน้าที่แบ่งหรือแยกแต่ละช่องเหงือกให้เป็นร่อง

tongue worm	กิ้ง เวิร์ม 1. ที่อวัยวะของสัตว์พวก pentastomid worm หรือ enteropneustic 2. acorn worm หรือ enteropneustic
tonoplast	ทอนโทพลาสต์ เยื่อหุ้มแวคิวโอลที่ภายในมีช่องเหลว(น้ำ)บรรจุอยู่ คุณสมบัติทั่วไปคล้ายเยื่อหุ้มเซลล์ แต่มีเพียงชั้นเดียว syn: vacuolar membrane
tonsil	ทอนซิล (L.tonsilla-ผลแอลมอนด์) ต่อมทอนซิล เป็นต่อมน้ำเหลืองที่ฝังอยู่ในเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน มี 3 แห่งคือ (1) lingual tonsil อยู่ที่โคนลิ้นบริเวณปากทางเข้าสู่คอหอย ทำหน้าที่ดักเชื้อโรคที่ปนมากับอาหาร (1) pharyngeal tonsil ฝังอยู่ที่ด้านข้างตอนบนของช่องจมูกบริเวณที่เปิดเข้าสู่คอหอย ทำหน้าที่ดักเชื้อโรคที่ปนมากับอากาศ (3) palatine tonsil มี 2 ต่อม ฝังอยู่บริเวณ 2 ท้างของเพดานปากใกล้กับส่วนที่เปิดเข้าสู่คอหอย ทำหน้าที่ดักเชื้อโรคทั้งที่ผ่านเข้ามาทางจมูกและทางปาก เมื่อมีการติดเชื้อ ต่อมจะบวมโต เรียกว่า ต่อมทอนซิลอักเสบ
tooth	ทูก (AS.tooth) 1. ฟันของสัตว์มีกระดูกสันหลัง เป็นโครงสร้างแข็งด้วยสารประกอบของแคลเซียม ฟันแต่ละซี่ฝังอยู่ในแองของกระดูกขากรรไกรยึดไว้โดยเหงือก ลักษณะของฟันมีหลายแบบแบ่งตามหน้าที่ เช่น ฟันตัด ฟันบดอาหาร หน้าที่พิเศษคือ ช่วยยึด ฉวย จับเหยื่อ หรือศัตรู และฉีตสารพิษ ฟันที่แท้จริงคือฟันของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ประกอบด้วยรากฟัน คอฟัน และตัวฟัน(ส่วนที่โผล่พ้นเหงือกที่เรียกว่า crown) ขึ้นนอกสุดเคลือบด้วยสารแข็ง(มีต้นกำเนิดจากเอคโทเดิร์ม) เรียกว่า enamel ถัดมาคือเนื้อฟัน(มีต้นกำเนิดจากเมโซเดิร์ม)เรียกว่า dentine โพรงขึ้นในสุดเป็นเนื้อเยื่อเกี่ยวพันเรียกว่า pulp cavity เป็นที่อยู่ของปลายเส้นประสาทและหลอดเลือด 2. ฟันของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง โครงสร้างและหน้าที่คล้ายคลึงกับของสัตว์มีกระดูกสันหลัง แต่ต่างจากฟันของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น ฟันภายในโครงสร้าง Aristotle's lantern ของหอยเม่น(echinoid) ฟันภายในโครงสร้าง gastric mill ของสัตว์พวกกิ้ง ทำหน้าที่บดอาหาร 3. ฟันบนขอบเปลือกแต่ละฝา ณ ตำแหน่งที่ยึดของเอ็นบานพับช่วยยึดฝาเปลือกของหอยสองฝาให้มั่นคง 4. พืช: (1) ขอบใบที่หยักคล้ายฟันเลื่อย (2) โครงสร้างคล้ายฟันที่ยื่นออกไปจากเส้นใยของราพวก toothed fungi (3) ปลายแหลมของ peristome ของแคปซูลพืชพวกมอส

- tooth shell** ทูท เชลล์ หอยทะเลในชั้น Scaphopoda เปลือกคล้ายฟันเขี้ยวหรือคล้ายงาช้าง มีช่องเปิดที่ปลายทั้ง 2 ข้าง เช่น หอยงาช้าง สกุล *Dentalium*
- Lope** โทเพ ชื่อสามัญของปลาฉลามขนาดเล็กชนิด *Galeorhinus galeus* อาศัยอยู่ในทะเลโดยรอบทวีปยุโรป
- Lopi** โทพิ ชื่อสามัญของสัตว์คล้ายกวาง ชื่อวิทยาศาสตร์ คือ *Damaliscus corrigum* อาศัยอยู่ในแอฟริกาตะวันออก
- topminnow** ทอปมินนาว ปลาน้ำจืดขนาดเล็ก สกุล *Fundulus* และ *Gambusia* เช่น ปลาทองนกยูง ปลาหัวตะกั่ว หากินบริเวณผิวน้ำ นิยมนำมาเลี้ยงในตู้ปลา หรือเพื่อช่วยกำจัดลูกน้ำของยุง
- topogenesis** โทโพเจเนซิส (Gr. topos-สถานที่ + genesis-ชีวรุ่น ต้นกำเนิด) กระบวนการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง โครงสร้าง และหน้าที่ของเซลล์และเนื้อเยื่อ เพื่อไปสู่การเจริญขึ้นสมบูรณ์ syn: morphogenesis
- topography** โทโพกราฟี (Gr. topos-สถานที่ + graphein-เขียน) 1. แพทท: ลักษณะภายนอกของร่างกาย 2. นิเวศ: ลักษณะพื้นผิวของระบบนิเวศบนบก เช่น เป็นที่ราบ เนิน ที่ราบลุ่มภูเขา
- topotype** โทโพไทป์ อนุกรมวิธาน: ตัวอย่างชนิดของสิ่งมีชีวิตที่เก็บรวบรวมมาจากตำแหน่งที่ใช้เป็นตำแหน่งมาตรฐานของตัวอย่างชนิดนั้น
- top shell** ทอป เชลล์ หอยฝาเดี่ยวทะเล อยู่ในวงศ์ Trochidae ของอันดับ Archeogastropoda ลักษณะเปลือกรูปทรงกรวย หนา ยอดสูงแหลม วงแรกใหญ่กว้าง ฝาเปิดเป็นส่วคล้ายเขาสัตว์ ถือเป็นหอยโบราณที่มีความสัมพันธ์ทางวิวัฒนาการใกล้เคียงกับหอยเป่าฮื้อและหอยหมวกเจ็ก มีหลายขนาดหลายสกุล ขนาดเล็ก เช่น หอยทับทิมสกุล *Umbonium* ขนาดใหญ่ เช่น หอยนมสาวสกุล *Trochus*
- tormogen cell** ทอร์โมเจน เซลล์ เซลล์ชั้นใต้แผ่นแข็งหุ้มตัวแมลง ทำหน้าที่ผลิตเยื่อบางเชื่อมต่อข้อของขน (setae)
- tornaria larva** ทอร์เนเรีย ลาร์วา ตัวอ่อนของสัตว์พวก enteropneustan มีขนรอบตัวลอยตามกระแส น้ำ ลักษณะคล้ายตัวอ่อน auricularia ของพวกเอโคโนเดิร์ม
- tornote** ทอร์โนท ขวากแบบหนึ่งของพวกฟองน้ำ ปลายขวากทั้งสองข้างรูปร่างคล้ายดอก

- torose, torous** ไทรออส ทอรัส (L. *torosus*-เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ) 1. ปุ่มหรือตุ่มที่ยื่นออกไปจากอวัยวะหรือส่วนของร่างกาย 2. พฤษภ: โครงสร้างรูปทรงกระบอกที่มีรอยคอด
- torpedo ray** ทอร์พีโด เรย์ ปลากระเบนไฟฟ้า สกุล *Torpedo*
- torpid** ทอร์พิด (L. *torpedus*-อาการชา) เชื่องช้า เฉื่อยช้า ซึมหรือโทรม ถ้าใช้กับสัตว์ หมายถึงช่วงที่อยู่ในระยะจำศีล
- torpor** ทอร์พอร์ (L. *torpor*-ความช้า) ความเฉื่อยชาผิดปกติ ถ้าใช้กับสัตว์ หมายถึง ความเชื่องช้า ระยะพักตัว หรือระยะจำศีล
- torque** ทอร์ก โครงสร้างคล้ายปลอก มักมีลิ้นเด่นชัด ทำหน้าที่หุ้มโคนขนนกหรือล้อมรอบบริเวณคอของสัตว์ที่มีโครงร่างแข็งภายนอก
- torsalo** ทอร์เซโล ตัวอ่อนของแมลง skin bot (*Dermatobia hominis*) ดู botfly
- torsion** ทอร์ชัน (L. *torsio*-บิดเป็นเกลียว) 1. การบิดเบี้ยว หรือสภาพถูกบิดเป็นเกลียว 2. การหมุนลูกตาตามแนวแกนตั้ง 3. การบิดเป็นแบบบิดไวด์เวียนของเปลือกหอยฝาเดียว ส่วนใหญ่จะบิดทางขวาตามเข็มนาฬิกา
- torso** ทอร์โซ (It.) องค์ดาพยพ คือ ส่วนลำตัวของร่างกาย ไม่รวมหัวและแขนขา
- torticollis** ทอร์ทิกอลลิส (L. *tortus*-บิดเบี้ยว + *collum*-คอ) อาการคอแข็งเนื่องมาจากการเกร็งของกล้ามเนื้อคอ ทำให้ศีรษะเอียงไปด้านหนึ่งแต่ค้างเอียงเปิดไปทางด้านตรงกันข้าม มีหลายสาเหตุ อาจเป็นมาแต่กำเนิด หรือเกิดขึ้นภายหลัง syn: wryneck
- tortoise** ทอร์ทอยส์ เต่าบก ถือเป็นสัตว์เลื้อยคลานโบราณกลุ่มหนึ่งในอันดับ *Chelonia* ลักษณะสำคัญต่างจากเต่าน้ำและเต่าทะเลคือ ไม่มีเขี้ยวขีดระหว่างนิ้ว มีหลายวงศ์ หลายชนิด เช่น วงศ์ *Testudinidae* มีจำนวนชนิดมากกระจายอยู่ในหลายระบบนิเวศทั่วโลก รวมถึงเต่ายักษ์สกุล *Testudo* ของหมู่เกาะ Galapagos ด้วย
- torulus** ทอร์วูลัส (L. *torulus*-เนินเล็ก ๆ) 1. ตุ่มเล็ก ๆ syn: papillae 2. แอ่งซึ่งเป็นที่อยู่ของฐานหมวดสัมผัสของแมลง
- torus** ทอร์ัส (L.-บวม) 1. กายวิภาค: ปุ่มนูนกลม 2. พฤษภ: (1) ฐานรองดอก syn: thalamus (2) ส่วนที่หนาตัวขึ้นของเนื้อเยื่อ

	ระหว่างพิกของเซลล์ที่อยู่ติดกัน
lortipalmate	ทอร์ทิพาลเมท (L.tortus-ทั้งหมด + palma-มือ) นิ้วเท้า 4 นิ้ว ติดกันด้วยเยื่อบาง เช่น ดิ้นเป็ด
loucan	ลูคัน นกในวงศ์ Rhamphastidae จะงอยปากใหญ่ แต่บางและเบา กินผลไม้เป็นอาหาร ขนสีสวยสดสุดตา เช่น <i>Rhamphaster cuvieri</i> อาศัยอยู่ในเขตร้อนชื้นของอเมริกาใต้
louch	ทัช (O.Fr.tochier) 1. รับรู้สักรได้โดยการสัมผัสด้วยมือหรือฝ่ามือ 2. การรับรู้ความรู้สึกผ่านทางแรงกดที่พื้นผิวหนังหรือชั้นหนัง 3. การตรวจสอบด้วยมือ syn: palpation
touraco	ทูราโค นกแอฟริกันสีสวย วงศ์ Musophagidae
tourniquet	ทูร์นิเก้ท (Fr.-เครื่องมือหมุน) 1. การขันชะเนาะ 2. สายรัดแขนขาเพื่อห้ามการไหลของโลหิตออกจากบาดแผล
lowhee	โทวี นกในวงศ์นกจาบ นกกระตีด (Fringillidae) เช่น นก chewink (<i>Pipilo erythrophthalmus</i>) ไม่พบในไทย
toxic	ทอกซิก (L.toxicum-พิษ) เกี่ยวข้อง เป็นของ หรือมีสาเหตุมาจาก สารพิษ toxic erythema ผื่นแดงที่ผิวหนังเนื่องมาจากสัมผัส หรือได้รับสารพิษ toxic goiter โรคคอพอกเป็นพิษ เกิดจากความผิดปกติของต่อมไทรอยด์ ผลิตฮอร์โมนไทรอกซีนมากกว่าปกติ ลักษณะอาการ คือต่อมไทรอยด์โต ตาโปน กินจุแต่เห็น้อย่างย่ำ เหงื่อออกมาก หัวใจเต้นเร็วกว่าปกติ ดู thyroid
toxicant	ทอกซิกแอนท์ (L.toxicans-การเป็นพิษ) 1. เป็นพิษ 2. สารพิษ
toxicity	ทอกซิกซิที ความเป็นพิษ ขอบเขต หรือคุณสมบัติที่เป็นพิษ
toxicology	ทอกซิโคโลยี (Gr.toxicon-พิษ + logos-ศึกษา) พิษวิทยา เป็นวิทยาศาสตร์ว่าด้วยธรรมชาติ หรือคุณสมบัติของสารพิษ ผลกระทบที่เกิดจากสารพิษ ตลอดจนสารที่มีคุณสมบัติต้านสารพิษได้
toxin	ทอกซิน (L.toxicum-พิษ) สารพิษที่ผลิตจากสิ่งมีชีวิต เช่น สารพิษจากแบคทีเรีย จากงูพิษ จากพืชพวกโรตีนอน สารพิษมีคุณสมบัติกระตุ้นให้เกิดการสร้างแอนติบอดี ดู endotoxin, exotoxin, phytotoxin และ zootoxin

toxoid	<p>ทอกซอยด์ (L.toxicum-พิษ + eidos-รูปร่าง) สารพิษที่ถูกทำให้ ความเป็นพิษลดลง แต่ยังคงคุณสมบัติการกระตุ้นให้มีการสร้างแอนติบอดี เช่น ทอกซอยด์ของโรคบาดทะยัก ทอกซอยด์ของโรคคอตีบ ใช้ประ- โยชน์ทางด้านเวชศาสตร์ป้องกัน โดยการฉีดทอกซอยด์เข้าไปเพื่อให้ ร่างกายสร้างสารภูมิต้านโรค</p>
Toxoplasma	<p>ทอกโซพลาสมา ชื่อสกุลของโปรโตซัวในอนุชั้น Toxoplasma ของ ชั้น Sporozoa อนุกรมวิธานของโปรโตซัวในกลุ่มนี้มักมีข้อโต้แย้งเสมอ อย่างไรก็ตาม ชนิดที่มีความสำคัญคือ <i>Toxoplasma gondii</i> เป็นปร- ลิตภายในเม็ดเลือดของระบบเลือดน้ำเหลือง ทำให้เกิดโรค toxo- plasmosis เมื่ออยู่ในเซลล์ macrophage แล้วจะมีการแบ่งตัวจำ- นวนมากเรียกระยะนี้ว่า pseudocyst มักพบใน macrophage ของ สมองคนและสัตว์ อาการสำคัญของโรคคือ บวมน้ำในโพรงสมองและไซ- สันหลัง ปวดศีรษะ เป็นไข้ ตับอักเสบ ตามด้วยอาการตีขี้หนุและอาการ ทางประสาท มักพบโรคนี้ในเด็ก ถ้าไม่ได้รับการบำบัดที่ถูกต้องจะทำให้ เสียชีวิต</p>
trabecula	<p>แทรเบคิวลา (L.-ลำแสงเล็ก ๆ ท่อนไม้เล็ก ๆ) 1. กายวิภาค: เส้นใยขนาดเล็กของเนื้อเยื่อเกี่ยวพันที่ยื่นออกจากผนังหุ้มอวัยวะเข้าไป ภายในอวัยวะนั้นเพื่อกำหนดหน้าที่เป็นผนังกัน คำจุนรูปทรง เช่น ที่พบใน ต่อมน้ำเหลือง ในกระดูก 2. พฤษศาสตร์: เซลล์ที่เรียงตัวเป็นแผ่นแทรก อยู่ตามช่องว่าง</p>
Trace	<p>เทรซ (O.Fr.tracier จาก L.tractus-ถาก) 1. มีปริมาณ น้อยมาก 2. เครื่องหมาย รอย</p> <p>trace element ธาตุที่จำเป็นต่อการดำรงชีพตามปกติของสิ่งมี ชีวิต แต่ต้องการใช้ในปริมาณน้อย สำหรับพืช ได้แก่ โบรอน ทองแดง สังกะสี และแมงกานีส สำหรับสัตว์ ได้แก่ อะลูมิเนียม โบรอน ทองแดง สังกะสี ซีลีคอน นิกเกิล กลุ่มธาตุแฮโลเจน โคบอลต์ เซเลเนียม และ ธาตุหายากบางชนิดที่จำเป็นสำหรับปฏิกิริยาทางสรีรวิทยา</p> <p>primitive trace เส้นแนวสีทาวซีดบริเวณที่มีการเจริญแบ่ง เซลล์ของตัวอ่อนระยะ blastoderm syn: primitive streak</p>
Tracer	<p>เทรเชอร์ ตัวทำรอย หรือตัวตามรอย คือสารกัมมันตภาพรังสีที่สา- มารกที่พันธะกับสารประกอบของสิ่งมีชีวิต ใช้โดยการฉีด หรือกินเข้าไป</p>

- เพื่อประโยชน์สำหรับติดตามกระบวนการเมแทบอลิซึม
- trachea** **เทรเคีย** (Gr.tracheia-หายใจ) 1. หลอดลม หรือหลอดคอ คือท่อทางเดินอากาศที่มีกระดูกอ่อนค้ำจุน หลอดลมของคนยาวประมาณ 11.3 เซนติเมตร เริ่มจากกล่องเสียงมาจนถึงขั้วปอด(bronchus) ซึ่งเป็นตำแหน่งที่เริ่มแยกออกเป็น 2 หลอด ผนังภายในหลอดลมบุด้วยเซลล์ขน syn: windpipe 2. ในสัตว์ขาปล้อง คือหลอดขนาดเล็กนำอากาศเข้าทางรู spiracle ที่มีอยู่ตลอดสองข้างของลำตัวเพื่อส่งต่อไปยังเนื้อเยื่อ 3. ในพวกหอยบก คือท่อที่ยื่นจากโพรงแมนเทิลเข้าไปในเนื้อหอยเพื่อนำอากาศเข้าไปสำหรับการหายใจ
- tracheal gill** **เทรเคียล กิลล์** แผ่นเหงือกที่ภายในมีท่อกลมขนาดเล็กแตกแขนงเพื่อช่วยเพิ่มพื้นที่แลกเปลี่ยนออกซิเจน พบในตัวอ่อน ตัวอ่อนที่เรียกว่า naiad และดักแด้ของแมลงที่อาศัยอยู่ในน้ำ (เช่น แมลงปอ ชีปะขาว)
- tracheal system** **เทรเคียล ซิสเต็ม** ระบบหายใจของสัตว์ขาปล้องที่อาศัยอยู่บนบก ประกอบด้วยรู spiracle เรียงเป็นแถวอยู่ 2 ข้างของลำตัว นำอากาศเข้าสู่หลอดลมขนาดเล็กไปยังหลอดลมฝอยแล้วสิ้นสุดลงที่เนื้อเยื่อภายในตัว
- tracheole** **เทรเคียโอล** หลอดลมฝอยของสัตว์ขาปล้อง ขนาดเล็ก เป็นสาขาของหลอดลมที่เป็นท่อเล็กยาวสองข้างของลำตัว
- trachoma** **แทรกโคมา** (Gr.-ความหยาบ ขรุขระ) โรคติดต่อของตา เป็นโรคติดเชื้อเรื้อรังเกิดขึ้นต่อเนื่องหลายครั้ง สาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัส ติดต่อกันโดยการสัมผัส พบในชนชาติเอเชีย แอฟริกา และพวกที่อาศัยอยู่ในบริเวณแห้งแล้งของอเมริกา อาการสำคัญคือ คันและเคืองตาเนื่องจากเยื่อภายในเปลือกตาสลับเป็นตุ่มแดงขนาดเล็ก ถ้าไม่ได้รับการบำบัดอาจถึงขั้นตาบอด มีผู้ป่วยทั่วโลกที่ละเลยปล่อยไว้จนถึงขั้นอาการตาบอดประมาณ 20 ล้านคน syn: granular conjunctivitis, Egyptian ophthalmia
- tract** **แทรค** (L.tractus-ขอบเขต) 1. ทางเดิน เช่น ทางเดินอาหาร 2. กลุ่ม หรือมัดเส้นใยประสาทภายในสมองหรือไขสันหลัง สามารถเห็นได้ชัดทางกายวิภาคและมีหน้าที่เด่นชัดด้วย ดู fasciculus 3. กลุ่มของอวัยวะ หรือส่วนของร่างกายที่รวมกันเป็นทางเดินต่อเนื่อง
- tragus** **เทรกัส** (Gr.tragos-แพะ) 1. ตั้งหู คือกระดูกอ่อนที่หุ้มด้วยหนัง

อยู่ด้านหน้าของช่องหูที่เปิดออกสู่ภายนอกตรงข้ามกันใบหู 2. ขนที่ขึ้น
อยู่บริเวณช่องเปิดของหูส่วนนอก 3. แผ่นใบหูขนาดเล็ก สามารถดึง
ปิดช่องหูได้ พบในพวกค้างคาวกินแมลง

trait

เทรท ลักษณะปรากฏที่ติด เช่น ลักษณะถ่ายทอดทางพันธุกรรม

acquired trait ลักษณะที่ไม่ได้ถ่ายทอดทางพันธุกรรม เกิด
จากการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

inherited trait ลักษณะถ่ายทอดทางพันธุกรรมที่กำหนดโดย
ยีน

tranquilizer

ทรานควิลิเซอ์ (L. tranquillus-สงบนิ่ง + ize-ทำ + er-สาร
ตัวทำให้เกิด) ยากล่อมประสาท ตามอุดมคติควรเป็นสารที่ลดความ
กระตือรือร้นของสภาวะจิตใจโดยไม่รบกวนสภาวะปกติของจิตใจ แต่หา
ยาดามอุดมคติได้ยาก ส่วนใหญ่มีผลข้างเคียงบ้าง แพทย์จึงนำมาใช้รักษา
ผู้ป่วยอาการทางจิตด้วยความระมัดระวัง ยาที่มีผลข้างเคียงน้อยและ
ใช้รักษาอาการทางจิตได้ผลดีที่นิยมใช้อยู่ในปัจจุบันคือ chlorproma-
zine, meprobamate, promazine และ reserpine

trans-

ทรานส์- แทรนส์- (L.) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า ข้าม
เหนือ เบื้องหน้า หรือโดยตลอด

transamidination

ทรานส์เอมิดีเนชั่น ปฏิกริยาการย้ายหมู่ amidine จากกรด
อะมิโนชนิดหนึ่ง ไปยังกรดอะมิโนชนิดอื่น

transaminase

ทรานส์เอมิเนส เอนไซม์เร่งปฏิกิริยา transamination

transcription

ทรานสคริปชัน การถอดรหัส คือกระบวนการสร้าง RNA จากแม่
พิมพ์ DNA เส้นใดเส้นหนึ่งของ DNA ที่เป็นคู่ (double stranded
helices) โดยมีเอนไซม์มาแยกเส้น DNA พร้อมกันไปกับการสร้าง
เส้นพอลิเพปไทด์ของ RNA ตามรหัสที่อยู่บนเส้น DNA โดยการจับคู่กัน
ของเบสที่เป็นคู่สม (base pair) การถอดรหัสเกิดขึ้นในนิวเคลียส
RNA ที่ถูกสร้างขึ้นจากการถอดรหัสจะถูกส่งออกมาอยู่ในไซโทพอล
ตุ DNA, RNA, protein synthesis และ triplet code

transduction

ทรานสดักชัน (L. trans-ข้าม + ductio-นำ) การถ่ายโอนยีน
เป็นกระบวนการถ่ายโอนสารพันธุกรรมของแบคทีเรียจากเซลล์หนึ่งของ
สายพันธุ์หนึ่งไปยังเซลล์อื่นที่ต่างสายพันธุ์โดยอาศัย bacteriophage
เป็นสื่อกลาง

- transection** **ทรานเซคชัน** (L.trans-ข้าม + sectio-ตัด) 1. ภาคตัดขวาง
 คือการตัดขวางตามแนวแกนยาว 2. นิเวศ: วิธีการสุ่มตัวอย่างเพื่อ
 หาความหนาแน่นของประชากรสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศป่าไม้ โดยเฉพาะ
 บริเวณแนวเชื่อมต่อระหว่างระบบนิเวศ 2 ระบบ(ecotone) ทำได้ 2
 วิธีคือ (1) line transect ซึ่งเส้นเชือกให้ได้ความยาว 10 เมตร
 นับจำนวนสิ่งมีชีวิตที่สัมผัสหรือเกือบสัมผัสเส้นเชือก (2) belt tran-
 sect ซึ่งเส้นเชือก 2 เส้น ห่างกันเส้นละ 1 เมตร ความยาวแต่ละ
 เส้น 10 เมตรเท่ากัน นับจำนวนชนิดสิ่งมีชีวิตที่อยู่ภายในแถบระหว่าง
 เส้นเชือก วิธีนี้มีหลักการคล้ายการทำควอตต์ต่อเนื่อง การสุ่มตัวอย่าง
 ทั้งสองวิธีต้องทำตามหลักสถิติ
- transfer** **ทรานสเฟอร์** (L.trans-ข้าม + ferre-มีอยู่) 1. ถ่ายโอน 2.
 สภาวะทางจิตที่บุคคลนำความรู้สึกหรือพฤติกรรมของผู้อื่นซึ่งตนมีความ
 ประทับใจ(เช่น บิดา มารดา)ไปยังผู้อื่น
- transfer of energy นิเวศ: การถ่ายโอนพลังงาน เป็น
 การถ่ายทอดพลังงานตามลำดับขั้นอาหาร(trophic level)จากผู้ผลิต
 ไปยังผู้บริโภคซึ่งดำเนินตามกฎข้อที่สองของเทอร์โมไดนามิกส์ พลังงาน
 จากชั้นหนึ่งไปสู่ชั้นถัดไปจะสูญหายไปในรูปแบบต่าง ๆ ประมาณ 90 เหลือ
 เพียงประมาณ 10 เท่านั้นที่อยู่ในรูปของมวลชีวภาพสำหรับถ่ายโอนไป
 ยังผู้บริโภคชั้นถัดไป
- transfer RNA (tRNA) คาร์บอนถ่ายโอน คืออาร์เอ็นเอที่ทำ
 หน้าที่เฉพาะเจาะจงตามรหัสของการจับกับกรดอะมิโนแต่ละชนิด เพื่อ
 นำเข้าสู่กระบวนการสร้างโปรตีนตามรหัสที่กำหนดโดย messenger
 RNA (ซึ่งถอดรหัสมาจากแม่พิมพ์ DNA) ทั้งนี้ต้องมี ribosomal RNA
 เป็นตัวช่วย ดู protein synthesis
- transferase** **ทรานสเฟอเรส** เอนไซม์ทำหน้าที่เร่งปฏิกิริยาการถ่ายโอนอะตอมหรือ
 หมู่ของอะตอมจากสารเคมีชนิดหนึ่งไปยังสารเคมีอีกชนิดหนึ่ง
- transfix** **ทรานสฟิกซ์** (L.trans-ข้าม + figere-ตรึง) แทงทะเลตลอดด้วย
 วัสดุแหลมคม
- transformation** **ทรานสฟอร์มเมชัน** (L.trans-ข้าม + formatio-ทำเป็นรูปร่าง)
 1. การเจริญเปลี่ยนแปลงรูปร่าง syn: metamorphosis 2.
 การเปลี่ยนเนื้อเยื่อจากชนิดหนึ่งเป็นอีกชนิดหนึ่ง 3. การฟอสหรือเสื่อม

- สลายของเนื้อเยื่อหรืออวัยวะ 4. พันธุ: การแปลง เป็นกระบวนการ
ข้ามผ่านสารพันธุกรรม (DNA) ของแบคทีเรียที่ตายแล้ว เข้าไปในแบคทีเรีย
ที่เพาะเลี้ยงไว้ ทำให้ได้ลักษณะของแบคทีเรียที่ตายแล้วปรากฏในชั่วรุ่น
ถัดไปของแบคทีเรียที่เพาะเลี้ยง เช่น การแปลงลักษณะของเชื้อโรค
ปอดบวม (*Diplococcus pneumoniae*) เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำวัคซีน
- transformer** **ทรานส์ฟอร์มเมอร์** (L.trans-ข้าม + formare-มีรูปร่าง) นิเวศ:
สิ่งมีชีวิตทำหน้าที่เปลี่ยนสารอย่างง่ายให้เป็นสารประกอบที่พืชสามารถ
นำไปสังเคราะห์เป็นสารประกอบเชิงซ้อนได้ เช่น แบคทีเรียทำหน้าที่
เปลี่ยนของเสียพวกลูเรียหรือแอมโมเนียให้เป็นไนไตรท์ (*Nitrosomo-*
nas) แล้วจึงถูกเปลี่ยนให้เป็นไนเตรท (*Nitrobactor*) อีกทอดหนึ่ง
- transfusion** **ทรานส์ฟิวชัน** (L.trans-ข้าม + fusio-การริน เท) การถ่าย
หรือการฉีดถ่าย เช่น การถ่ายเลือดจากผู้หนึ่งไปยังอีกผู้หนึ่งผ่านทาง
เข็มฉีดยาและสายยาง หรือการให้น้ำเกลือเข้าไปในหลอดเลือดดำของ
ผู้ป่วย เพื่อประโยชน์ด้านการรักษาอาการของโรค
- transition** **ทรานส์ชัน** (L.transitio-การข้ามไป) การกลาย เป็นการเปลี่ยน
จากสภาวะหนึ่งไปสู่สภาวะอื่น เช่น การเปลี่ยนตำแหน่งของเบสบนเส้น
พอลินิวคลีโอไทด์จาก A (คู่สมคือ T) กลายมาเป็น C (คู่สมคือ G) เป็น
ผลให้รหัสของยีนเปลี่ยนแปลงไป เกิดการกลายได้
- translation** **ทรานส์เลชัน** การแปลรหัส เป็นกระบวนการเชื่อมต่อกอตะมิโนเข้า
เป็นเส้นพอลิเพปไทด์ ตามรหัสบน mRNA ซึ่งทำหน้าที่กำหนดลำดับการ
เรียงตัวของกรดอะมิโน โดยมี tRNA และ rRNA เป็นตัวช่วย ดู
protein synthesis
- translocation** **ทรานส์โลเคชัน** 1. พันธุ: การแลกเปลี่ยนส่วนของโครโมโซมที่ไม่
ใช้คู่เหมือน (nonhomologous) เป็นผลให้เกิดการกลาย 2. สรีระ:
(1) การเคลื่อนย้ายสารจากตำแหน่งหรือส่วนหนึ่งไปยังที่อื่น (2) การ
เคลื่อนย้ายไอออน อะตอม หรือโมเลกุล ผ่านเยื่อหุ้มเซลล์
- translucent** **ทรานส์ลูเซนต์** (L.trans-ข้าม + lucens-เปล่ง) โปร่งแสง แสง
ผ่านได้เพียงบางส่วน ในอุทกนิเวศ พืชใต้น้ำของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ
ที่โปร่งแสง มีอัตราการผลิตสังเคราะห์ด้วยแสงน้อยกว่าพืชบกซึ่งมีมีเดียเป็น
อากาศโปร่งใส
- transmigration** **ทรานส์ไมเกรชัน** (L.trans-ข้าม + migratio-อพยพ)

1. แพทย์: การเดินทางทะลุผ่าน เช่น เม็ดเลือดขาวทะลุผ่านผนังหลอดเลือดฝอยเข้าสู่เนื้อเยื่อ 2. นิเวศ: การอพยพข้ามถิ่น เช่น นกนางแอ่นมีถิ่นที่อยู่อาศัยปกติในไซบีเรีย อพยพหนีฤดูหนาวมาอยู่ชั่วคราวในประเทศไทย

transmission **ทรานสมิชั่น** (L.trans-ข้าม + missio-ส่งข้าม) การส่งผ่าน

biological transmission สภาวะการส่งผ่านสิ่งมีชีวิตที่เป็นสาเหตุของโรคไปสู่สิ่งมีชีวิตอื่นโดยสิ่งมีชีวิตที่ทำหน้าที่เป็นพาหะ (หรือเป็นโฮสต์ด้วย) เพื่อให้ครบวงจรชีวิต (life cycle)

mechanical transmission การส่งผ่านสาเหตุของโรคโดยเฉพาะส่งผ่านทางสัตว์ขาปล้อง อาจโดยทางอ้อม เช่น แมลงวันมีเชื้อโรคติดตัวอยู่ เมื่อมาตอมอาหาร คนหรือสัตว์กินอาหารก็ได้รับเชื้อเข้าสู่ร่างกายโดยบังเอิญ ในกรณีส่งผ่านโดยตรง เช่น แมลงมีตัวอ่อนระยะติดต่อยู่ภายในตัว เมื่อมากัดหรือต่อยคนหรือสัตว์ก็ปล่อยเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายคนหรือสัตว์นั้น

placental transmission การส่งผ่านทางรก เช่น การส่งสารภูมิคุ้มกันของมารดาผ่านทางหลอดเลือดของสายสะดือเข้าสู่ตัวทารก

synaptic transmission กลไกการส่งผ่านกระแสความรู้สึกจากเซลล์ประสาทหนึ่งไปยังเซลล์ประสาทต่อเนื่องผ่านจุดซินแนปส์

transovarial transmission การส่งผ่านสาเหตุของโรคไปยังลูกผ่านทางรังไข่ พบในพวกเห็บและไร รังไข่มีการติดเชื้อแล้วเชื้อโรคเข้าสู่ไข่และมีการเจริญควบคู่ไปกับการเจริญของตัวอ่อน

transmutation **ทรานสมิวเทชัน** (L.transmutatio-การเปลี่ยนแปลงข้าม) การแปรพันธุ์ เป็นกลไกหนึ่งของวิวัฒนาการที่ชนิดหรือแบบหนึ่งเปลี่ยนเป็นชนิดหรือแบบอื่น

transparent **ทรานสแพเรนท์** (L.trans-ข้าม + parere-ปรากฏ) โปร่งใสยอมให้แสงผ่านได้ตลอด

transpiration **ทรานสไพเรชัน** (L.trans-ข้าม + spiratio-หายใจออก)

1. การระเหยผ่านผิวหนังหรือเยื่อบาง ๆ ดู perspiration 2. สารที่หายใจออกมา คือ อากาศและไอน้ำ 3. พืช: การคายน้ำ เช่น การคายน้ำออกผ่านทางรูปากใบ หรือผ่านทางรอยแยกตามเปลือกของลำต้นและกิ่ง

transplantation ทรานสแพลนเทชัน (L.trans-ข้าม + plantare-ปลูก) การปลูกถ่าย คือการนำเนื้อเยื่อหรืออวัยวะที่มีชีวิตจากสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง ไปปลูกหรือปะติดกับสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันตัวอื่น หรือต่างชนิดแล้วแต่กรณี โดยหวังผลให้เนื้อเยื่อหรืออวัยวะที่ปลูกถ่ายนั้นสามารถมีชีวิตและทำหน้าที่ได้ตามปกติ

transport ทรานสปอร์ต 1. การขนส่ง คือการส่งผ่านสารพวก อิเล็กโทรไลต์ สารอาหาร หรือของเหลวผ่านเยื่อหุ้มเซลล์ อาจผ่านได้เอง หรือจำเป็นต้องใช้พลังงานช่วยแล้วแต่กรณี 2. การนำพา คือการส่งผ่านสาร โดยต้องอาศัยตัวพา(carrier)

active transport การขนส่งสารผ่านเยื่อหุ้มเซลล์โดยมีพลังงาน(ATP)ช่วย สารเคลื่อนที่ผ่านเยื่อหุ้มเซลล์ที่มีชีวิต จากที่ซึ่งมีความเข้มข้นของสารมากกว่าไปยังที่ซึ่งมีความเข้มข้นของสารน้อยกว่า เช่น การดูดซึมสารอาหารผ่านเยื่อหุ้มเซลล์บุผิวผนังลำไส้ การดูดสารอาหารเข้าสู่เซลล์รากขนอ่อนของพืช

facilitated transport การขนส่งสารผ่านเยื่อหุ้มเซลล์โดยมีตัวพา แต่ไม่ต้องใช้พลังงาน สารแต่ละชนิดมีตัวพาเฉพาะ เช่น การเคลื่อนที่ของกรดอะมิโนบางชนิดผ่านเยื่อหุ้มเซลล์บุผิวผนังลำไส้

passive transport การขนส่งแบบกระแสน้ำ คือการขนส่งสารผ่านเยื่อหุ้มเซลล์ได้เองโดยไม่ต้องใช้พลังงาน สามารถผ่านได้ด้วยกระบวนการแพร่ ออสโมซิส อิมบิซิชั่น หรือการแลกเปลี่ยนประจุไฟฟ้า เช่น การขนส่งน้ำ หรือไอออนของธาตุ

transposition ทรานสปอซิชัน (L.trans-ข้าม + positio-วางลงที่) 1. การเกิดผิดที่ เช่น อวัยวะภายในบางส่วนอาจโผล่ออกมาจากร่างกายทารก 2. การเคลื่อนย้ายตำแหน่ง หรือสลับตำแหน่งของอวัยวะ เช่น หัวใจควรอยู่ทางด้านซ้ายของช่องอก แต่กลับมามีอยู่ทางด้านขวา

transsexual ทรานส์เซ็กชวล (L.trans-ข้าม + sexus-เพศ) 1. ผู้ที่มีความปรารถนาแรงกล้าที่จะดำรงสภาพเพศตรงกันข้าม เช่น ชายอยากเป็นหญิง หรือหญิงอยากเป็นชาย 2. ผู้ที่ผ่าตัดเปลี่ยนอวัยวะเพศภายนอกเป็นเพศตรงกันข้ามกับเพศที่มีมาแต่กำเนิด

transudate ทรานส์ยูเดท (L.trans-ข้าม + sudare-เหงื่อออก) ของเหลวที่ซึมผ่านเยื่อบาง โดยเฉพาะที่ซึมผ่านผนังหลอดเลือดฝอย ของเหลวใน

- กลุ่มนี้มีส่วนประกอบที่เป็นเซลล์น้อย และมีความกว้างจำเพาะน้อยกว่าพวก exudate
- transverse** ทรานส์เวิร์ส (L.transversus-หมุนกลับ) ตามขวาง ทำมุมฉากกับแนวแกนตามยาวของลำตัว เช่น ภาคตัดขวาง การแบ่งเซลล์ของพาราเม็เทียมตามขวาง
- transvestism, transvestitism** ทรานส์เวสทิซิม ทรานส์เวสทิซิซิม (L.trans-ข้าม + vestitus-เครื่องนุ่งห่ม + Gr.ismos-สภาวะ) ความรู้สึกผิดปกติและใฝ่ฝันที่จะแต่งกายด้วยอาการของเพศตรงข้าม และให้เป็นที่ยอมรับของเพศตรงข้ามด้วย เกิดความรู้สึกพึงพอใจทางเพศที่มีพฤติกรรมเช่นนั้น syn: eonism
- trapezium** แทรเพเซียม (Gr.trapezion-โต๊ะเล็ก ๆ) กระดูกชิ้นแรกของกระดูกข้อมือแถวปลาย อยู่ระหว่างกระดูก navicular และกระดูกชิ้นแรกของข้อมือ syn: greater multangular bone, os trapezium
- trauma** ทรอมมา (Gr.-บาดแผล) 1. บาดแผล บาดเจ็บ โดยเฉพาะที่มีสาเหตุจาก การตัด ความร้อน ถูกทุบจนฟกช้ำ 2. ความเจ็บปวดของจิตใจ
- tread** เทรด การผสมพันธุ์โดยการขึ้นขี่หรือทับ ใช้กับนกเพศผู้
- treatment** ทรีทเมนต์ (ME.treten-จัดการได้) 1. การรักษาผู้ป่วยโดยใช้ยา ผ่าตัด หรือบำบัดทางจิต 2. ระเบียบวิธีพิเศษที่ใช้เพื่อการบำบัดโรคหรือพยาธิสภาพ ดู therapy
- tree** ทรี 1. กายวิภาค: โครงสร้างคล้ายต้นไม้ เช่น bronchial tree คือทิวปอดซึ่งแยกเป็นสองแฉก (ซ้าย ขวา) แล้วแตกแขนงออกเป็นหลอดลมฝอย มีลักษณะเป็นทรงพุ่มคล้ายต้นไม้ 2. พฤกษ: ต้นไม้ หมายถึงพืชยืนต้น
- treecreeper** ทรีครีปเออร์ นกในวงศ์ Certhiidae ขนาดเล็ก จะงอยปากเรียวโค้งและมีความยาวเท่ากับความยาวของหัว เหมาะสำหรับเกาะฝังเข้าไปในเปลือกไม้เพื่อการพุงตัวและเจาะทำรัง เช่น นกเปลือกไม้ (brown-throated treecreeper - *Certhia discolor*)
- tree frog** ทรี ฟรอก ดู tree toad
- treehopper** ทรีฮอปเปอร์ แมลงกระโดดขนาดเล็กในอันดับ Homoptera ส่วน pronotum เจริญดีกว่าส่วนอื่น จึงทำให้ตัวโค้งงอแบบหลังค่อม เช่น

	buffalo treehopper (<i>Ceresa bubalus</i>)
treepie	ทรีพาย นกในวงศ์นกกา คือ วงศ์ Corvidae จะงอยปากรูปกรวยอ้วน กินทั้งพืชและสัตว์ สั้นเพศผู้และเพศเมียเหมือนกัน เช่น นกกะลิงเขียด (rufous treepie - <i>Dendrocitta vagabunda</i>) และนกกาหวาน (racket-tailed treepie - <i>Crypsirina temia</i>)
tree shrew	ทรี ชรวู สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็ก อยู่ในวงศ์ Tupaiidae ลักษณะคล้ายสัตว์ฟันแทะ อาศัยอยู่บนต้นไม้ พบได้ทั่วไปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถือเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมพวก primate เก่าแก่ที่สุดในทางวิวัฒนาการที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน เช่น กระแต (สกุล <i>Tupaia</i>) และสกุล <i>Ptilocercus</i>
treeswift	ทรีสวีฟท์ นกในวงศ์ Hemiprocnidae ลักษณะคล้ายนกนางแอ่น แต่โครงสร้างของนิ้วปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสำหรับเกาะจับกิ่งไม้ หรือ วัสดุที่เป็นเส้น เช่น นกแอ่นฟ้าหงอน (crested treeswift - <i>Hemiprocne coronatus</i>)
tree toad	ทรี โทด สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำวงศ์ Hylidae ขนาดเล็ก กระโดดได้ไกล ปลายนิ้วแผ่ออกเป็นอุ้ง เพื่อให้เหมาะกับการยึดติดและการอาศัยอยู่บนต้นไม้ เช่น คางคกบนต้นไม้ชนิด <i>Hyla versicolor</i>
trematode	เทรมอาโทด (Gr. trematodes-แทง) พยาธิใบไม้ในชั้น Trematoda ของไฟลัม Platyhelminthes มี 2 อันดับคือ Monogenea ซึ่งเป็นปรสิตภายนอก หรือกึ่งปรสิตภายนอก ไม่มีการสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ อันดับ Digenea เป็นปรสิตภายใน วงชีวิตต้องการโฮสต์กึ่งกลาง 2 ชนิด เพื่อการสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ ดู fluke
tremble	เทรมเบิล (O.Fr. trembler) 1. อาการสั่นโดยไม่ตั้งใจ 2. สั่นกลัว หรือสั่นสะท้าน
tremor	เทรมเออร์ เทรมเมอร์ (L.-การสั่น) 1. อาการสั่นรวดเร็วเนื่องซึ่งเป็นธรรมชาติของอาการชัก 2. อาการชักกระตุกตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเนื่องจากการหดตัวของกล้ามเนื้อโดยไม่ตั้งใจ มักมีสาเหตุจากโรค หรืออารมณ์ (กลัว)
trench	เทรนช์ สนามเพลาะ trench foot แผลเปื่อยง่ามนิ้วเท้า ลักษณะคล้ายแผลเปื่อยที่มีสาเหตุจากอุณหภูมิต่ำ มักเกิดกับทหารที่ไม่ได้ถอดรองเท้าเป็นเวลา

หลายวัน ทำให้อุณหภูมิและความชื้นเหมาะต่อการเจริญของแบคทีเรีย และเชื้อรา

trench mouth แผลเปื่อยในปาก เกิดขึ้นที่เนื้อเยื่อชั้นนิวมิวคอสซาของช่องปาก และคอหอย

trepan เทรแพน (Gr. trypanon-ผู้เจาะรู) 1. การเจาะรูกะโหลกศีรษะเพื่อลดแรงดันในสมอง เป็นเวชปฏิบัติในสมัยโบราณ 2. เครื่องมือเจาะกะโหลก syn: trephine

trepang เทรแพง ปลิงทะเลตากแห้ง ใช้เป็นอาหารได้ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า beche-de-mer

trephine เทรฟิน ดู trepan

Treponema เทรปโอนีมา (Gr. trepein-หมุนกลับ + nema-เส้นด้าย) ชื่อสกุลของแบคทีเรียวงศ์ Treponemataceae รูปร่างคล้ายเส้นด้ายบิดเกลียว เป็นปรสิตของคนและสัตว์

T. pallidum สาเหตุของโรคซิฟิลิส syn: *Spirochaeta pallida*

T. pertenue สาเหตุของโรคคุดทะราด (frambesia)

treppe เทรป (Ger. treppe-ขั้นบันได) สรีร: การเพิ่มอัตราการหดตัวของกล้ามเนื้ออย่างช้า ๆ เมื่อหัวใจหรือกล้ามเนื้อได้รับการกระตุ้นอย่างรวดเร็วและเป็นจังหวะต่อเนื่อง syn: staircase phenomena

tri- ไทร- (Gr. treis-สาม) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า สาม

triad ไทรแอด (Gr. trias-กลุ่มของสาม) 1. สามสิ่งที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน 2. เวเลนซ์สาม หรือธาตุที่มีเวเลนซ์สาม

Hutchinson's triad ลักษณะผิดปกติมาแต่กำเนิดเนื่องจากการติดเชื้อซิฟิลิส กล่าวคือ ฟันเป็นปุ่มขรุขระ เยื่อกระจกตาอักเสบ หูหนวกเนื่องจากการอักเสบของเยื่อหุ้มสมองที่มีผลกระทบต่อประสาทหู

Triassic period ไทรแอสซิก พีเรียด คาบไทรแอสสิก เป็นคาบแรกของมหายุค Mesozoic มีช่วงของคาบประมาณ 35 ล้านปี (ช่วง 280-225 ล้านปีมาแล้ว) ผิวโลกภาคพื้นทวีปเริ่มเคลื่อนย้ายแยกออกจากกัน (ตามทฤษฎีเทคโตนิคเพลท) จนกลายเป็นพื้นผิวโลกดังปรากฏในปัจจุบัน เป็นคาบที่เริ่มมีไดโนเสาร์ ป่าเต็มไปด้วยพืชพวก gymnosperm

- Triatoma** ไทรแอกโทมา ชื่อสกุลแมลงปีกบางดูดเลือดวงศ์ Reduviidae ชื่อสามัญคือ cone-nosed bug หรือ assassin bug เป็นแมลงศัตรู มีหลายชนิด เช่น *Triatoma infestans* เป็นพาหะนำเชื้อโรค *Trypanosoma cruzi* ซึ่งเป็นสาเหตุของโรค Chaga's disease
- tribe** ไทรบี (L.tribus-การแบ่งวรรณะของชาวโรมัน) 1. กลุ่มของสกุลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน อาจเทียบได้กับอนุวงศ์ หรือต่ำกว่าอนุวงศ์ 2. ในทางมนุษยวิทยาหมายถึง ประชากรของกลุ่มที่มาจากสายพันธุ์ของครอบครัวที่สัมพันธ์ (เกี่ยวดอง) กัน เช่น เผ่าเผ็ดตองเหลือง เผ่าซาไก
- triceps** ไทรเซปส์ (L.trias-กลุ่มของสาม + caput-หัว) มัดกล้ามเนื้อต้นแขนด้านหลัง มี 3 หัว แต่รวมกัน ทำหน้าที่ยึดหัวไหล่
- trichi-, tricho-** ทริคิ- ทริคโอ- (Gr.trichinos-ขน ผม) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า ผม หรือขน
- trichina worm** ทริคินา เวิร์ม เนมาโทดปรสิตของคน หมู หมู และสัตว์มีกระดูกสันหลังอื่น ๆ ตัวเต็มวัยเป็นปรสิตช่วงสั้นในลำไส้ของโฮสต์เพียงเพื่อผสมพันธุ์ ไข่ปนออกมากับอุจจาระ เมื่อไข่ถูกกินโดยโฮสต์อีกชนิดหนึ่ง ตัวอ่อนจะเจาะเปลือกไข่ออกมาเข้าสู่กระแสโลหิต แล้วไปเจริญเป็นซิสต์อยู่ในกล้ามเนื้อ เช่น สกุล *Trichinella*
- Trichinella** ทริคิเนลลา ชื่อสกุลของหนอนเนมาโทดปรสิตในอนุอันดับ Trichurata เช่น *Trichinella spiralis* ตัวอ่อนระยะติดต่อกับโฮสต์อยู่ในกล้ามเนื้อหมู เมื่อคนกินเนื้อหมูที่ไม่ผ่านการฆ่าเชื้อด้วยความร้อนผนังซิสต์จะถูกย่อยโดยเอนไซม์ในลำไส้ ตัวอ่อนเจริญเป็นตัวเต็มวัยภายในช่วง 5-7 วัน เมื่อผสมพันธุ์แล้วเพศเมียสามารถปล่อยไข่ได้ตัวละ 1000-2000 ตัวอ่อนที่ออกจากไข่จะเจาะผนังลำไส้เข้าสู่กระแสโลหิตไปยังกล้ามเนื้อเจริญเข้าสู่ระยะซิสต์ ทำให้เกิดโรคที่เรียกว่า trichinosis
- trichinosis** ทริคิโนซิส (Gr.trichinos-ขน ผม + osis-สภาวะ) โรคที่มีสาเหตุมาจากเนมาโทดปรสิต *T. spiralis* อาการหลังจากการติดเชื้อคือ ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเดินอย่างแรง ถ้าไม่ได้รับการบำบัดที่ถูกต้องอาจถึงขั้นเสียชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มอายุที่มีอัตราเสี่ยงสูงคือ เด็ก และผู้ชรา ดู trichinella
- trichite** ทริคิโอท์ trichocyst ที่มีลักษณะเป็นท่อ ภายในมีโครงสร้างคล้าย

เส้นด้ายบิดเกลียว

- trichobothrium** ทริคโอบโทเทรียม ขน หรือกลุ่มของขนรับความรู้สึก อยู่ที่ตีน (tarsus) ของแมงมุม
- trichocyst** ทริคโอซิส 1. โครงสร้างรูปแท่งหรือรูปไข่ อยู่ในชั้นเอกโทพลาซิมของโปรโตซัวพวกซิลิเอท ทำหน้าที่ป้องกันตัวหรือยึดเกาะ 2. โครงสร้างคล้ายเส้นผมในโปรโตซัวพวก cryptomonad และ chloromonad บางชนิด เมื่อได้รับการกระตุ้นส่วนที่คล้ายเส้นผมจะถูกที่ขับพุ่งออกมา syn: ejectosome
- trichogen** ทริคโอเจน (Gr. trix, trichos-ผม ขน + gennan-ผลิต) 1. สารกระตุ้นการเจริญของเส้นผม หรือขน 2. เซลล์ชั้นใต้ผิวหนังภายนอกของแมลง ทำหน้าที่สร้างขนเล็ก ๆ (seta)
- trichoma** ทริคโอมา (Gr. trichoma-เต็มไปด้วยขน) 1. ขนตาจุด syn: entropion 2. ขน หรือผมม้วนเป็นกระจุกอยู่ในขุมขน syn: plica polonica
- Trichomonas** ทริคโอมอนาส (Gr. trichos-ขน + monas-หน่วย) ชื่อสกุลของโปรโตซัวพวกแฟลเจลเลทที่เป็นปรสิต
Trichomonas hominis ปรสิตแฟลเจลเลทในลำไส้ของคน บางครั้งเป็นสาเหตุของอาการท้องเสีย แล้วตามด้วยการติดเชื้อแบคทีเรีย
Trichomonas vaginalis ปรสิตแฟลเจลเลทในช่องคลอด การติดต่อผ่านทางเพศสัมพันธ์ เป็นสาเหตุของอาการระดูขาว อาการคันในช่องคลอด
- Trichonympha** ไทรคอนิมฟา ชื่อสกุลโปรโตซัวพวกแฟลเจลเลทวงศ์ Trichonymphidae ดำรงชีพแบบพึ่งพาอยู่ในลำไส้ของปลวก มีเอนไซม์ย่อยเซลลูโลสในชั้นเนื้อไม้เล็ก ๆ ที่ปลวกกินเข้าไปได้ ปลวกก็ได้รับประโยชน์จากเซลลูโลสที่ถูกย่อยแล้วด้วย
- tricopteran** ไทรคอปเทราน แมลงในอันดับ Trichoptera ลักษณะปีกและสีคล้ายผีเสื้อกลางคืน ต่างกันที่ปากดูดไม่มีวงอ มีขนเล็ก ๆ ปกคลุมทั้งที่ส่วนของลำตัวและที่ปีก จึงใช้เป็นหลักของการตั้งชื่ออันดับ ได้แก่พวก caddisfly
- Trichuris** ไทรคูริส ชื่อสกุลของพยาธิตัวกลมวงศ์ Trichuridae ในอนุชั้น

- Adenophorea ดำรงชีพแบบปรสิตอยู่ในลำไส้ของคนและสัตว์ เช่น พยาธิไส้ผ้า (*Trichuris trichiura*)
- triclad** ไทรแคลด หนอนตัวแบนในอันดับ Tricladida หากินอิสระ เช่นสกุล *Planaria* และ *Dugesia*
- tricuspid** ไทรคัสพิด (Gr.treis-สาม + L.cuspis-จุด) 1. เกี่ยวข้องกับ ลิ้นหัวใจรูปสามเหลี่ยม 2. มีลักษณะเป็น 3 แฉก 3. ฟันที่มีปุ่ม หรือ แฉงฟัน 3 แฉง
 tricuspid valve ลิ้นหัวใจรูปสามเหลี่ยม ทำหน้าที่ปิด-เปิด เลือดที่ไหลออกจากหัวใจห้องบนขวาเข้าสู่ห้องล่างขวา ดู valve
- tridactyle** ไทรแดกทิล มี 3 นิ้ว syn: tridigitate
- trident, tridentate** ไทรเดนท์ ไทรเดนเทท (L.tres, tria-สาม + dens, dent-ฟัน) มีฟันสามซี่ มีแฉงขึ้นลักษณะคล้ายฟัน
- trigeminal** ไทรเจมินัล (L.tres, tria-สาม + geminus-คู่แฝด) เกี่ยวข้องกับประสาทสมองเส้นที่ 5 (trigeminus)
 trigeminal nerve ประสาทสมองเส้นที่ 5 เป็นเส้นประสาท รวมขนาดใหญ่ ออกจากบริเวณขอบด้านบนของสมองส่วน pons มี 2 ราก รากใหญ่เป็นที่รวมของประสาทรับความรู้สึก รากเล็กเป็นที่รวมของประสาทสั่งการ รากใหญ่ขยายเป็นปมเรียก semilunar หรือ Gasserian แล้วแยกออกเป็น 3 แขนง คือ ophthalmic, maxillary และ mandibular เพื่อรับความรู้สึกจากหนังศีรษะ เยื่อจมูก เยื่อหุ้มสมอง ตา เหงือก ฟัน ริมฝีปาก และลิ้น ปมประสาทสั่งการจะ เกี่ยวข้องกับกล้ามเนื้อที่ทำหน้าที่เคี้ยวบด syn: nervus trigeminus
- trigenic** ไทรเจนิค (Gr.treis-สาม + gennan-ผลิต) ฟันงู: สภาวะที่คู่ ของยีนมีจำนวนเป็นสาม ญาติตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งบนโครโมโซม ตามปกติคู่ของยีนมีจำนวนเป็นสอง
- trigger** ทริกเกอร์ (D.trekker-สิ่งที่ถูกดึง) ทำให้เริ่มต้นอย่างรวดเร็ว เช่น เมื่อตกใจ มีการหลั่งฮอร์โมนแอดรีนาลินซึ่งเป็นตัวเริ่มต้นปลุกฤทธิ์ ให้เอนไซม์ต่าง ๆ ทำงานต่อเนื่อง จนมีการเปลี่ยนไกลโคเจนในตับให้เป็นกลูโคส แล้วถูกปล่อยออกสู่กระแสโลหิตอย่างรวดเร็ว
- triggerfish** ทริกเกอร์ฟิช ปลาทะเลวงศ์ Balistidae หน้าหนา เกล็ดเล็กไม่

- ช้อนกัน ครีบหลังแข็งเป็นหนามและมีพิษ comp: filefish
- trigone** ไทรกอน (Gr.trigonon-รูปสามเหลี่ยม) 1. กายวิภาค: บริเวณรูปสามเหลี่ยมที่ผนังของกระเพาะปัสสาวะ อยู่ระหว่าง 2 ช่องเปิดของหลอดไต และช่องเปิดของท่อปัสสาวะ 2. พฤษศาสตร์: มุมผนังเซลล์ที่หน้าตัวขึ้นเป็นรูปสามเหลี่ยม พบในพืชพวกลิเวอร์เวิร์ท
- trihybrid** ไทรไฮบริด (Gr.treis-สาม + L.hybrida-พันธุ์ผสม) พันธุ์: การผสมพันธุ์สิ่งมีชีวิตเพื่อศึกษาลักษณะในแต่ละชั่วรุ่นที่ต่างกัน 3 ลักษณะ
- triller** ทริลเลอร์ นกในกลุ่ม cuckoo-shrike ของวงศ์ Campephagidae เช่น นกเขนน้อยคิ้วขาว (pied triller - *Lalage nigra*) ดู shrike
- trilobite** ไทรโลไบท์ ซากดึกดำบรรพ์ของสัตว์ขาปล้องยุคเริ่มแรกที่อยู่ทะเล ในมหายุค Paleozoic ถูกจัดไว้ในอนุไฟลัม Trilobitomorpha ลำตัวแบ่งเป็น 3 พูตามแนวยาว
- trilobite larva** ไทรโลไบท์ ลาร์วา ตัวอ่อนของแมงดาทะเล ถือว่าเป็นสัตว์ขาปล้องยุคโบราณ เพราะพวกที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันแทบไม่มีวิวัฒนาการต่างไปจากพวกเริ่มแรกที่สุดพันธุ์ไปเมื่อหลายร้อยล้านปีมาแล้ว
- triose** ไทรโอส น้ำตาลโมโนแซ็กคาไรด์ที่มีคาร์บอน 3 อะตอม
- trinomial nomenclature** ไทรโนเมียล นอเมนเคลเจอร์ ระบบการตั้งชื่อวิทยาศาสตร์ของสิ่งมีชีวิตแต่ละชนิดโดยแบ่ง พรรณ หรือ subspecies ด้วย เช่น แอปเปิลดอกสีขาวชื่อ *Pylus malus albifloris*
- triple** ทริปลี (L.triplus-สามเท่า) ประกอบด้วยสามสิ่ง หรือสามเท่า
triple X syndrome การมี X โครโมโซมเพิ่มขึ้นจากปกติอีก 1 เส้น อาจมีลักษณะเพศผิดปกติ ปัญญาอ่อนในบางราย หรือเป็นหมัน การแสดงออกลักษณะผิดปกติต่างกันแต่ละบุคคล ดู super female
- triplet** ทริปลี (L.triplus-สามเท่า) 1. ลูกแฝดสามคน 2. สิ่งประกอบด้วย 3 ส่วนที่คล้ายคลึงกัน 3. โครงสร้างของ centriole ดู microtubule
triplet code รหัสตติยภูมิ คือรหัสพันธุกรรมที่ประกอบด้วยสามนิวคลีโอไทด์โดยถือลำดับการเรียงตัวของเบสที่เป็นส่วนประกอบของนิวคลีโอไทด์เป็นหลัก รหัสเหล่านี้ถูกถ่ายทอดมาจากแม่พิมพ์ DNA มาอยู่บน mRNA เรียกว่า codon มีสองกลุ่มคือ (1) รหัสที่กำหนด